

Sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu wspierania
rodziny i systemu pieczy zastępczej na
terenie Miasta Lublin w 2022 roku
oraz przedstawienie potrzeb
związanych z realizacją zadań z tego
zakresu

Lublin, marzec 2023 roku

SPIS TREŚCI:

Wprowadzenie.....	2
I. WSPIERANIE RODZINY.....	3
1. Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa	3
2. Asystenci rodziny	11
3. Placówki wsparcia dziennego	14
4. Pozostałe formy wspierania rodziny	18
4.1. Realizacja Projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”	18
4.2. Rodziny wspierające	18
4.3. Grupa wsparcia adresowana do rodziców mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.....	19
4.4. Spotkania rodzin naturalnych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej.....	19
4.5. Centrum Aktywności Środowiskowej.....	19
5. Potrzeby i rekomendacje w zakresie wspierania rodziny	20
II. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	22
1. Rodzinna piecza zastępcza.....	22
1.1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin	22
1.2. Świadczenia dla lubelskich rodzin zastępczych.....	23
1.3. Rodziny pomocowe	28
1.4. Osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich	29
1.5. Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych	30
1.6. Pozostałe formy wsparcia rodzin zastępczych i działania na rzecz rozwoju systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin	35
1.7. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.....	42
2. Rodzinna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach	44
3. Instytucjonalna piecza zastępcza	46
3.1. Placówki opiekuńczo–wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin.....	46
3.2. Koszty utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo–wychowawczej	52
4. Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach	54
5. Potrzeby i rekomendacje w zakresie systemu pieczy zastępczej.....	55
III. USAMODZIELNIENIA.....	58
1. Osoby w procesie usamodzielnienia.....	58
2. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu	59
3. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków	60
4. Potrzeby i rekomendacje w zakresie wsparcia usamodzielniających się wychowanków	63

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwana dalej ustawą, (Dz. U. z 2022 poz. 447 z późn. zm.), wprowadziła nowe obowiązki sprawozdawcze. Obligują one wójtów, kierowników powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do przygotowania opracowań dotyczących realizacji zadań wynikających z ustawy.

Obowiązki sprawozdawcze w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynikają z zapisów:

- art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy – (*organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia staroście i radzie powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy*);
- art. 179 ust. 1 ustawy – (*wójt składa radzie gminy, roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań*);
- art. 182 ust. 5 ustawy - (*kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej*).

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Miasta Lublin powołaną do wykonywania zadań samorządu gminnego i powiatowego. Zarządzeniem Nr 1122/2011 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 24 listopada 2011 roku, zmienionym zarządzeniem Nr 52/11/2013 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 15 listopada 2013 r., został wyznaczony organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Mieście Lublin.

W niniejszym opracowaniu przedstawiano działania podejmowane w zakresie wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w Lublinie w 2022 roku, a także wskazano istniejące problemy, potrzeby i dalsze kierunki działań w tym obszarze.

I. WSPIERANIE RODZINY

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócić rodzinie zdolności do pełnienia tych funkcji (art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zastępczej Dz. U. z 2022 poz. 447 z późn. zm.). Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny powinna odbywać się z uwzględnieniem zasady pomocniczości.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą zostać objęte szeregiem działań w ramach pracy z rodziną, w szczególności:

- 1) konsultacjami i poradnictwem specjalistycznym,
- 2) terapią i mediacją,
- 3) pomocą prawną,
- 4) usługami asystenta rodziny.

1. Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, w zakresie terapii uzależnień, przemocy, kryzysów) oraz pomoc prawną, rodziny bezpłatnie uzyskują w:

- Specjalistycznej Poradni dla Rodzin, ul. Popiełuszki 28E;
- Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, ul. Probostwo 6;
- Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej, ul. Poniatowskiego 4.

Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin MOPR w Lublinie oferuje nieodpłatną, profesjonalną pomoc terapeutyczną dla osób, małżeństw i rodzin będących w kryzysie. W 2022 roku z pomocy skorzystało **1 113 osób** (769 osób dorosłych oraz 344 dzieci) w tym:

- z terapii skorzystały 694 osoby (dorośli: 558, dzieci: 136),
- z profilaktyki skorzystało 755 osób (dorośli: 541, dzieci: 214).

Niektóre osoby korzystały zarówno z profilaktyki jak i terapii.

Tabela 1. Liczba osób objętych wsparciem Poradni w 2022 roku z podziałem na rodzaj wsparcia

Wyszczególnienie	Liczba osób objętych wsparciem w 2021 r.: 863		Liczba osób objętych wsparciem w 2022r.: 1 113	
	w tym dorosłych	w tym dzieci	w tym dorosłych	w tym dzieci
Łączna liczba osób korzystających	769	94	769	344
w tym: liczba osób w terapii	763	94	558	136

w tym: liczba osób w psychoprofilaktyce	6	0	541	214
---	---	---	-----	-----

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Wsparciem w formie terapii objęto 616 rodzin, z czego 95,8% to rodziny naturalne (590 rodzin), a 1,1% (7 rodzin) stanowiły rodziny zastępcze. Ponadto wsparciem objęto 10 rodzin adopcyjnych (1,6%) oraz 9 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 2. Liczba rodzin objętych terapią w 2022 roku

Liczba rodzin ogółem, w tym:	616
rodzin naturalnych	590
rodzin zastępczych	7
rodzin adopcyjnych	10
dzieci przebywających w placówce	9

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W 2022 roku nastąpił widoczny wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia Poradni (250 osób więcej niż roku poprzednim). Po okresie izolacji wywołanym pandemią oraz w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie wzrosła potrzeba wsparcia dla różnych grup. Prowadzono działania profilaktyczne dla dorosłych, dzieci i rodzin. Wspomagano uchodźców z Ukrainy oraz profesjonalistów ich wspierających. W związku z koniecznością szerokiego prowadzenia profilaktyki i zaangażowaniem w nią kadry, nieco ograniczono formy terapeutyczne. W 2022 roku, w terapii uczestniczyło **769 osób** (857 osoby – 2021 r.). Ogółem odbyło się **7 618 sesji** (7 960 - 2020 r., 8 177 - 2021 r.) terapeutycznych i konsultacyjnych. Jest to o 559 sesji mniej niż w roku 2021, różnica ta wynika z dwóch przyczyn, po pierwsze powrócono do działań profilaktycznych, które, jako spotkania grupowe, były zawieszane na czas pandemii. Po drugie w czasie pandemii, w związku z sesjami zdalnymi było bardzo niewiele odwołanych przez klientów spotkań. Terapia zdalna odbywała się nawet jeśli klient nie mógł dotrzeć do Poradni np. w związku z wyjazdem lub chorobą. W 2022 roku, po powrocie do spotkań osobistych, z przyczyn leżących po stronie klienta nie odbyło 820 sesji.

Staranie Poradni by przeprowadzić jak najwyższą liczbę sesji terapeutycznych i profilaktycznych wynika z bardzo dużego zapotrzebowania na usługi psychologiczne i pedagogiczne. Po wywołanej pandemią dwuletniej przerwie w działaniach profilaktycznych w roku 2022 klienci Poradni zgłosili bardzo dużą potrzebę tego rodzaju spotkań grupowych. Dlatego zaangażowanie kadry Poradni było realizowane zarówno w terapii jak profilaktyce

co spowodowała znaczny wzrost liczby klientów (2022r.: 1 113 i 2021r.: 863), oraz nieznaczne zmniejszenie liczby sesji terapeutycznych.

Pozytywnym, utrzymującym się od kilku lat trendem jest korzystanie z trwającej kilka miesięcy terapii, zamiast krótkich konsultacji. Ten celowy proces przynosi widoczną poprawę funkcjonowania osób i rodzin. Profesjonalna psychoterapia, pozwala rozwiązywać problemy osobom, małżeństwom i rodzinom, wzmacnia więzi i usprawnia komunikację. Ma to szczególne znaczenie w czasie, gdy skutki pandemii pogłębiły trudności z jakimi borykały się małżeństwa i rodziny. Dodatkowym wyzwaniem w 2022 roku było objęcie wsparciem osób uciekających przed wojną w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie. Osoby takie przeżywają traumę i często są w szoku, ponieważ utraciły wszystko, co daje człowiekowi poczucie bezpieczeństwa.

W ramach działalności w 2022 roku w Poradni dla Rodzin odbyły się również działania skierowane do takiej grupy odbiorców, były to m.in. :

- Szkolenie dla wolontariuszy Centrum Interwencji Kryzysowych w Lublinie, pracujących z uchodźcami z Ukrainy (29 uczestników, 2 godziny);
- Warsztaty dla wolontariuszy pomagającym uchodźcom z Ukrainy pn. „Radzenie sobie z traumą wojenną” – łącznie: 2 spotkania, 52 uczestników, 5 godzin;
- Konsultacje psychologiczne przeprowadzane dla uchodźców (osób dorosłych) z Ukrainy na terenie Poradni oraz punktów recepcyjnych w Lublinie (236 osób, 334 spotkania);
- Konsultacje psychologiczne przeprowadzane dla uchodźców (dzieci i młodzieży) z Ukrainy na terenie Poradni oraz punktów recepcyjnych w Lublinie (212 osób, 168 spotkań);

Specjalistyczna poradnia dla rodzin realizowała również w ciągu 2022 roku:

- Cykl warsztatów doskonalenia umiejętności wychowawczych – „Szkoła dla rodziców” – 2 edycje, odbyło się – 20 spotkań dla 15 uczestników (40 godzin zajęć warsztatowych);
- Warsztat: „Funkcjonowanie Poradni – rodzaje otrzymywanej pomocy” zorganizowany dla studentów psychologii – 30 uczestników, 2 spotkania, 4 godziny;
- Piknik z okazji Dnia Dziecka zorganizowany dla rodzin byłych wychowanków domów dziecka w którym uczestniczyło osób;
- Spotkanie mikołajkowe zorganizowane dla byłych wychowanków domów dziecka w którym uczestniczyło 70 osób;
- Spotkanie konsultacyjne dla praktykantów – 3 spotkania, 3 praktykantów, 3 godziny;
- Warsztaty umiejętności wychowawczych jako metoda pracy z rodziną zorganizowane dla studentów psychologii UMCS – 40 uczestników, 2 spotkania, 4 godziny;

Poradnia prowadzi również biblioteczkę książkową ze zbiorem dotyczącym poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii i psychoprofilaktyki. Z biblioteczki korzystają klienci Poradni oraz specjaliści.

Ofertę w zakresie poradnictwa wzbogacają publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne¹. Do ich zadań należy, m.in.: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielania rodzicom i nauczycielom wsparcia w zakresie wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży.

Z pomocy **Centrum Interwencji Kryzysowej** korzystają osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, m. in.: ofiary przemocy, w tym osoby doświadczające przemocy seksualnej i ofiary innych przestępstw, rodziny osób uzależnionych, osoby znajdujące się w krytycznej sytuacji życiowej spowodowanej zdarzeniami losowymi i innymi czynnikami.

W 2022 roku w Centrum udzielono ogółem **17 333** świadczeń, tj.:

- **4 031** spotkań i porad udzielanych w CIK, w ramach których udzielono:
 - **796** porad prawnych,
 - **2 719** konsultacji psychologiczno-terapeutycznych,
 - **380** spotkań i porad grupowych,
 - **136** porad socjalnych, pedagogicznych, rodzinnych, zawodowych, informacyjnych.
- **4 430** konsultacji telefonicznych (zgłoszeń telefonicznych),
- **5 476** zgłoszeń w Całodobowym Telefonie Zaufania,
- **64** porady internetowe,
- **2 408** rozmów profilaktycznych,
- **166** osobogodzin przepracowanych w Mieszkaniu Interwencyjnym,
- **152** konsultacje w Pierwszym Kontakcie,
- **195** działań podejmowanych interwencyjnie,
- **411** zrealizowanych wizyt w rodzinach i interwencji w ramach projektu „Przyjazne Patrole”.

Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie udziela także wsparcia w postaci schronienia dla mieszkańców miasta. Z tej formy pomocy mogą skorzystać osoby, a także

¹ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3, Zespół Poradni nr 1 (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 5 Specjalistyczna Poradnia Zawodowa), Zespół Poradni nr 2 (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 4 Specjalistyczna Poradnia Psychoprofilaktyki i Terapii Rodzin), Zespół Poradni nr 3 (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 6, Specjalistyczna Poradnia Wczesnej Diagnostyki i Rehabilitacji).
Źródło informacji: <https://lublin.eu/mieszkanicy/edukacja/szkoly-i-placowki/poradnie-psychologiczno-pedagogiczne/alpha.html?filter=1&dictionary%5B14%5D=1.publiczne+prowadzone+przez+Miasto+Lublin>, stan na dzień 06.02.2023 r.

rodziny, które w wyniku traumatycznych wydarzeń losowych znalazły się w sytuacji kryzysu oraz wymagają pomocy w postaci schronienia. W szczególności dotyczy to ofiar pożarów, powodzi, klęsk żywiołowych, przemocy domowej, handlu ludźmi oraz innych zdarzeń losowych uniemożliwiających pobyt w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Pobyt ma charakter krótkoterminowy, jest nieodpłatny. Osobom korzystającym ze schronienia udzielana jest pomoc psychologiczna, prawna, terapeutyczna i socjalna wspierająca ich działania ukierunkowane na przezwycięzenie sytuacji kryzysowej. W 2022 roku z pobytu w mieszkaniu interwencyjnym skorzystały 32 osoby, w tym 10 dzieci (12 rodzin).

W ciągu całego 2022 roku z pomocy Centrum Interwencji Kryzysowej skorzystało **1 190** osób. Wśród klientów Centrum 269 osób korzystało z pomocy w związku z doświadczeniem przemocy w rodzinie. Przeprowadzono dla nich **819** spotkań psychologiczno-terapeutycznych. W 2022 roku Pracownicy Centrum założyli **14 Niebieskich Kart** oraz brali udział w posiedzeniach grup roboczych.

Oprócz spotkań indywidualnych prowadzono zajęcia grupowe. Uwzględniając potrzeby klientów w Centrum Interwencji Kryzysowej prowadzone były w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. następujące zajęcia grupowe:

- Grupa DDA – rozpoczęta w 2022r. w formie programu interwencyjno-terapeutycznego dla osób z syndromem DDA. Odbyło się 9 spotkań w których uczestniczyło 6 osób.
- Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie – obejmował 60 godzin zajęć grupowych w siedzibie Centrum. Do programu zakwalifikowano 15 uczestników, z czego 13 osób pozytywnie ukończyło program.
- Warsztaty umiejętności wychowawczych pod nazwą „Szkoła dla rodziców i wychowawców” – przeprowadzono 2 edycje zajęć warsztatowych, po 40 godzin dydaktycznych każda, w których uczestniczyło 27 osób.

Pracownicy Centrum Interwencji Kryzysowej podjęli 606 interwencji, w tym 135 razy podejmowali działania interwencyjne w środowisku, na miejscu zdarzenia.

W ramach współpracy, Centrum Interwencji Kryzysowej zrealizowało wspólnie z Komendą Miejską Policji w Lublinie oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie, projekt pod nazwą „Przyjazne Patrole”. Założeniem projektu jest wizytowanie przez pracownika socjalnego MOPR, psychologa z CIK i przedstawiciela Policji środowisk, w których zagrożone jest dobro dziecka, w celu monitorowania sytuacji dzieci w środowiskach niewydolnych wychowawczo oraz w rodzinach dysfunkcyjnych z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

W 2022 roku zrealizowano **66 patroli**, w trakcie których dokonano 381 kontroli rodzin pod kątem zaniedbywania dzieci. Przeprowadzono 735 rozmów z dziećmi/rodzicami/opiekunami/członkami rodzin. Wskutek interwencji Przyjaznych Patroli wszczęto 9 razy procedurę Niebieskiej Karty, odebrano 10 dzieci na podstawie art. 12a ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz 6 razy sporządzono wnioski do sądu o odebranie dziecka opiekunom.

Ponadto Centrum podejmuje współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz osób potrzebujących pomocy, m. in. z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę, Centrum Pomocy Dzieciom w Lublinie prowadzonym przez Fundację Sempre a Frente, Stowarzyszeniami Homo Faber, AGAPE, Bona Fides i innymi podmiotami. Centrum także czynnie włączyło się w organizowanie i udzielanie pomocy rodzinom ukraińskim uciekającym przed wojną. W tym zakresie udzielano pomocy psychologicznej i prawnej w języku ukraińskim, we współpracy z wolontariuszami – studentami psychologii pochodzenia ukraińskiego, którzy udzielali wsparcia jako tłumacze. Ponadto zatrudniono psycholożkę pochodzenia ukraińskiego, która świadczy pomoc uchodźcom.

Pracownicy Ośrodka Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin, działającego w strukturach Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, przeprowadzili **2 408** rozmów profilaktycznych dotyczących szkodliwości picia alkoholu oraz motywujących do podjęcia leczenia odwykowego. W 2022 roku do Ośrodka Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin przyjęto **1 482** osoby.

Bezpłatne konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne i pedagogiczne) rodziny uzyskują również w **Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie**. Specjaliści zatrudnieni w Dziale, tj. 2 pedagogów, 3 psychologów, świadczyli poradnictwo, m. in. na rzecz rodzin naturalnych. Bezpłatne konsultacje i poradnictwo odbywały się w siedzibie Działu przy zachowaniu reżimu sanitarnego oraz drogą telefoniczną.

W roku 2022 tą formą pomocy objęte były **24 rodziny**, które skorzystały z 53 porad.

Tematyka porad dotyczyła:

- 1) w ramach poradnictwa psychologicznego: konsekwencji emocjonalnych umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, radzenia sobie ze stratą, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, przewycięzania występujących trudności życiowych;
- 2) w ramach poradnictwa pedagogicznego: poprawy sytuacji życiowej rodzin naturalnych, poprawy relacji rodziców naturalnych z dziećmi, poprawy kompetencji wychowawczych rodzin naturalnych, przebiegu kontaktu rodziców z dziećmi,

podnoszenia kwalifikacji zawodowych rodziców naturalnych, kierowania rodzin naturalnych do poradni specjalistycznych i organizacji pracujących na rzecz dziecka rodziny.

W ramach interwencji kryzysowej w Mieście Lublin działa **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie** wykonujący zadania pomocy społecznej z zakresu administracji rządowej oraz dwa ośrodki wsparcia, tj. **Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży - mieszkańek Miasta Lublin** oraz **Schronisko dla bezdomnych kobiet - mieszkańek Miasta Lublin**. Zadanie to zostało zlecone przez Gminę Lublin – miasto na prawach powiatu organizacjom pozarządowym w ramach otwartych konkurów ofert. Łączna wysokość dotacji przekazanej w 2022 r. na funkcjonowanie placówek wyniosła **826 000,00 zł**. Ww. ośrodki świadczą pomoc rodzinom i osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie od 1 stycznia 2022 r. prowadzony jest przez Caritas Archidiecezji Lubelskiej. Placówka zlokalizowana jest przy ul. Chmielewskiego 9 w Lublinie, dysponuje 25 miejscami i jest czynna całą dobę. Zapewnia schronienie osobom i rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie, oferuje wyżywienie w postaci 3 posiłków dziennie oraz wsparcie rzeczowe: odzież, obuwie, środki higieny osobistej dla dzieci i dorosłych, środki czystości, lekarstwa, pomoce dydaktyczne, zabawki itp. Ponadto mieszkańcom Ośrodka zapewnione jest wsparcie specjalistów, m. in.: psychologa, pedagoga, prawnika, opiekuna – wychowawcy, pracownika socjalnego i terapeuty, a także w miarę potrzeb udzielana jest pomoc medyczno-pielęgniarska i psychiatryczna. Podejmowane przez kadrę działania zapewniają kompleksowe wsparcie ofiary przemocy w rodzinie, m. in. poprzez opracowanie indywidualnego planu pomocy, który prowadzi do przezwyciężenia sytuacji kryzysowej, w której osoba lub rodzina się znalazła. Ponadto Ośrodek prowadzi również całodobowy dyżur telefoniczny, pod którym ofiary przemocy mogą uzyskać poradę i wsparcie. W 2022 roku dotacja z budżetu Państwa wynosiła **420 000,00 zł**. W okresie sprawozdawczym z usług Ośrodka skorzystało 46 osób, w tym 24 osoby dorosłe (3 mężczyzn, 21 kobiet oraz 22 dzieci), przy czym 1 matka i 3 dzieci przebywały w ośrodku dwukrotnie). Liczba osób korzystających z ośrodka jest wyższa niż w roku poprzednim (w roku 2021 r. było 25 osób). Wzrost liczby osób korzystających prawdopodobnie jest wynikiem zniesienia stanu epidemicznego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz podejmowanymi przez placówkę działaniami informacyjno-promocyjnymi np. poprzez udział w programie telewizyjnym, udział w festynach oraz rozdawanie ulotek promujących działania podejmowane przez placówkę w zakresie udzielanego wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży – mieszkańek Miasta Lublin, przy ul. Bronowickiej 3 w Lublinie, prowadzony jest przez Fundację SOS Ziemi Lubelskiej. Ośrodek, dysponując 25 miejscami, zabezpiecza potrzeby bytowe, nocleg dla matek i ich dzieci oraz kobiet w ciąży. Mieszkanek Ośrodka otrzymują wsparcie specjalistów: psychologa, pedagoga, prawnika oraz pracownika socjalnego, których pomoc minimalizuje negatywne skutki bezdomności. W Domu organizowane są zajęcia mające na celu włączanie mieszkańek do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego, promowanie zdrowego stylu życia, rozwijanie uzdolnień i zainteresowań. Podejmowane działania w dużym stopniu przyczyniły się do zmniejszenia zagrożeń związanych z bezdomnością poprzez naukę gospodarności, oszczędności, wzrost umiejętności efektywnego poszukiwania pracy oraz wzrost umiejętności pokonywania problemów życiowych skutkujących bezdomnością.

W 2022 r. wysokość dotacji wynosiła **249 000,00 zł.** Ze wsparcia Ośrodka skorzystało 39 osób, w tym 14 matek i 25 dzieci. W porównaniu do roku 2021 liczba osób korzystających z placówki nieznacznie wzrosła (o 3), co może być związane ze zniesieniem na terytorium kraju stanu epidemicznego. W pierwszym kwartale roku sprawozdawczego, ze względów na trwający jeszcze stan epidemii do ośrodka wsparcia były przyjmowane wyłącznie osoby zaszczepione przeciw COVID-19, z negatywnym wynikiem testu na obecność wirusa SARS-CoV-2 lub osoby, które przebywały w przejściowym ośrodku dla bezdomnych kobiet przez okres 10 dni (dobrowolnie).

Schronisko dla bezdomnych kobiet – mieszkańek Miasta Lublin, przy ul. Bronowickiej 3 w Lublinie, które prowadzone jest przez Fundację SOS Ziemi Lubelskiej, dysponuje 20 miejscami. Ośrodek zapewniał schronienie, posiłek interwencyjny, żywność, odzież oraz pomoc rzeczową. Mieszkanek Ośrodka otrzymywały wsparcie psychologiczne, prawne oraz w zakresie pracy socjalnej. Praca z bezdomnymi kobietami miała za zadanie pokazanie korzyści płynących z samodzielności i odpowiedzialności za swoje życie, podniesienie samooceny oraz motywowanie do zmian. W ramach pracy socjalnej udzielano informacji o możliwościach uzyskania wsparcia na terenie gminy w zakresie pozyskania mieszkania, podjęcia zatrudnienia oraz rozwiązywania problemów rodzinnych. W 2022 r. dotacja wynosiła **157 000,00 zł.** Z usług Ośrodka skorzystało 17 kobiet. Liczba osób, którym udzielono wsparcia nieznacznie wzrosła w porównaniu do roku 2021.

2. Asystenci rodziny

W 2022 roku w Lublinie zatrudnionych było **15 asystentów rodziny** i kierownik Sekcji ds. asysty rodzinnej. W stosunku do roku 2021 zatrudnienie pozostało na tym samym poziomie. Ogółem wydatki na zatrudnienie w 2022 roku wyniosły **940 844,60 zł**, z czego: dotacja w ramach dofinansowania zadania własnego gminy, realizowanego w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2022” wyniosła – **42 900,00 zł**, zaś środki własne – **897 944,60 zł**.

Asystenci rodziny podjęli pracę z rodzinami naturalnymi przeżywającymi trudności, przede wszystkim w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i będącymi w trudnej sytuacji życiowej. Pracę prowadzono z rodzinami, które sprawowały opiekę nad dziećmi w celu poprawy ich umiejętności wychowawczych, jak również z rodzinami, których dzieci zostały czasowo umieszczone w pieczy zastępczej.

Asystenci pozostawali w systematycznym kontakcie z rodzinami monitorując sytuację rodzin wieloprotymowych, w których dzieci miały niezaspokojone potrzeby. Rodziny, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej motywowali do zmiany sytuacji życiowej i stałego kontaktu z dziećmi, w celu powrotu pod ich opiekę.

W 2022 r. wsparciem asystenta rodziny objęto **313 rodzin** niewydolnych wychowawczo, w których wychowywało się **614 dzieci**. Asystenci odbyli **4 615 wizyt** w środowisku. Asystenci rodziny prowadzili konsultacje wychowawcze z rodzicami oraz małoletnimi, wskazywali konstruktywne metody wychowawcze w przypadku występowania trudności w tym zakresie. Proponowali możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego. Udzielali instrukcji i pomocy w załatwianiu spraw urzędowych oraz rozwiązywaniu problemów socjalnych. Odbywali rozmowy na temat prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz dysponowania środkami finansowymi. Ponadto pracownicy pomagali w redagowaniu CV, listu motywacyjnego, poszukiwaniu ofert pracy. Asystenci rodziny proponowali rodzinom wsparcie psychologiczne, terapeutyczne, wyszukiwali i polecali poradnie, przychodnie, często także umawiali członków rodzin do specjalistów z zakresu medycyny.

Asystenci rodziny odbywali wizyty w środowiskach w sytuacjach interwencyjnych, w przypadku podejrzenia nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny, oceny sprawowania opieki nad dziećmi oraz konieczności udzielenia niezwłocznej pomocy. Wizyty te często odbywały się przy współpracy z pracownikami socjalnymi oraz policją. Asystenci rodziny pozostawali w stałym kontakcie z instytucjami, fundacjami, stowarzyszeniami, służbą zdrowia i sądami, w celu udzielenia kompleksowej pomocy rodzinie. Zarówno podczas nauki dzieci w placówkach edukacyjnych w formie stacjonarnej, jak i zdalnej, stale współpracowali z pracownikami szkół, przedszkoli, żłobków.

W okresie sprawozdawczym zakończono pracę z **100 rodzinami**. Powody zakończenia pracy to: osiągnięcie założonych celów (18 przypadków), zaprzestanie współpracy rodziny z asystentem (58 przypadków), brak efektów pracy (14 przypadków) oraz zmiana metody pracy i inne (10 przypadków). Rodzina po zakończeniu współpracy zostaje w systemie pomocy społecznej i jest nadal systematycznie odwiedzana przez pracownika socjalnego. Takie rodziny są bardzo często objęte również nadzorem kuratora sądowego, z którym współpracują pracownicy socjalni. W przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej w rodzinie i braku nadzoru kuratora sądowego, do Sądu kierowane są pisma o objęcie rodziny takim środkiem zabezpieczającym.

W 2022 r. asystenci rodziny we współpracy z członkami rodzin i po konsultacji z pracownikami socjalnymi przygotowali lub zaktualizowali **191 planów** pracy z rodziną, które obejmowały zakres działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, a także określały terminy ich realizacji i efekty podjętej pracy. Asystenci dokonywali także okresowej oceny sytuacji rodziny, w której przedstawiali efekty prowadzonych działań oraz zasadność (lub brak zasadności) kontynuowania pracy z rodziną. W 2022 r. dokonano i przygotowano na piśmie **305 ocen**. W roku 2022 asystenci rodziny sporządzili do właściwych sądów pisma informujące o zaistniałej sytuacji rodzinnej w przypadku wystąpienia nieprawidłowości.

Główne zadania zrealizowane przez asystentów rodziny dotyczyły:

- podejmowania działań mających na celu pomoc rodzinom w rozwiązywaniu ich problemów socjalnych poprzez dostarczanie informacji i kierowanie do odpowiednich instytucji;
- udzielania pomocy w redagowaniu pism urzędowych, ubieganiu się przez rodziny o świadczenia socjalne, o przydział lub zamianę lokalu mieszkalnego, o umorzenie zadłużeń w opłacie czynszu, itp.;
- udzielania pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych poprzez, m.in.: kierowanie członków rodzin do poradni specjalistycznych i rodzinnych, kierowanie do udziału w diagnostyce oraz udziału w formach terapii indywidualnej, rodzinnej, grupowej, terapii uzależnień i grupach wsparcia;
- motywowania do skorzystania z konsultacji psychiatrycznych oraz kierowania członków rodzin do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie;
- informowania o prawidłowościach rozwoju bio-psycho-społecznego dzieci oraz o zaburzeniach tego rozwoju, które wymagają zmiany postaw wychowawczych opiekunów;

- podejmowania działań zamierzających do rozwijania u rodziców umiejętności wychowawczych, motywowania i kierowania na zajęcia rozwijające kompetencje rodzicielskie;
- informowania o możliwej etiologii zachowań dzieci sprawiających trudności wychowawcze, motywowania do podjęcia diagnostyki psychologicznej, pedagogicznej oraz psychiatrycznej oraz do stosowania zaleceń specjalistów;
- motywowania rodziców do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielania pomocy w postępowaniu rekrutacyjnym i pisaniu wniosków o przyjęcie do placówek edukacyjnych;
- edukowania w zakresie funkcjonowania na rynku pracy (szukanie ofert pracy, pisanie CV i listu motywacyjnego, przygotowanie się do rozmów kwalifikacyjnych z potencjalnym pracodawcami);
- uświadomienia wartości pracy i znaczenia utrzymywania pracy zarobkowej przez członków rodzin;
- podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny, m.in. poprzez informowanie policji oraz służb medycznych o zaistniałych zagrożeniach oraz poprzez współpracę z kuratorami;
- przygotowania i prowadzenia dokumentacji pracy z rodziną.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin, która nałożyła na asystentów rodziny obowiązek koordynowania poradnictwa skierowanego do kobiet w ciąży i rodzin oczekujących narodzin dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze stwierdzonym w życiu płodowym prawdopodobieństwem dysfunkcji rozwojowych oraz rodzin już wychowujących dzieci z obciążeniami rozwojowymi. Asystenci rodziny udzielają informacji na temat uprawnień związanych z ustawą, motywują do skorzystania z jej zapisów. Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie został udostępniony „Katalog możliwego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin w Mieście Lublin”², w którym zawarte są informacje dotyczące możliwej pomocy materialnej oraz pozafinansowego wsparcia instytucjonalnego rodzin biologicznych.

W roku 2022 nie było rodzin objętych koordynacją asystenta rodziny w ramach ww. ustawy.

² http://mopr.lublin.eu/poradnik/pomoc_specjalistyczna/asystent_rodziny/katalog.pdf

Szkolenia asystentów rodziny

Zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy umożliwienie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny. Szkolenia asystentów rodziny w roku 2022 odbywały się bezkosztowo. Tematykę szkoleń dla asystentów rodziny przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Tematy szkoleń dla asystentów rodziny przeprowadzonych w 2022 roku

Lp.	Tematyka szkoleń oraz warsztatów	Liczba asystentów rodziny
Szkolenia wewnętrzne		
1	Instruktaż stanowiskowy.	4 asystentów rodziny
Szkolenia zewnętrzne		
1	Webinarium „Depresja u dzieci, wczesne rozpoznawanie i wsparcie, Famiga, Kraków, online	1 asystent rodziny
2	„Bliżej pomocy-nowe rozwiązania dla pomagania”, warsztaty prawne i psychologiczne – Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie	4 asystentów rodziny
3	„Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy” - program PIP w Lublinie - online	6 asystentów rodziny
4	Spotkania superwizyjne w Specjalistycznej Poradni dla Rodzin w Lublinie	10 asystentów rodziny
5	Mobbing – przyczyny, skutki, zapobieganie” spotkanie szkoleniowe w ramach programu prewencyjnego Państwowej Inspekcji Pracy – szkolenie online	8 asystentów rodziny

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

3. Placówki wsparcia dziennego

Rodzina może także uzyskać pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego. Na terenie Miasta Lublin wszystkie placówki wsparcia dziennego, funkcjonujące na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, prowadzone są przez podmioty pozarządowe.

Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest bezpłatny i dobrowolny oprócz sytuacji wyjątkowych, kiedy do placówki kieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie pracy podwórkowej realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

W ciągu 2022 roku, na podstawie umów zlecających podmiotom pozarządowym prowadzenie placówek wsparcia dziennego, funkcjonowało **12 placówek**:

- 9 placówek wsparcia dziennego prowadzonych było w formie opiekuńczej. Placówki te dysponowały 265 miejscami i w ciągu 2022 roku objęły opieką 376 dzieci;
- 2 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie specjalistycznej, dysponowały 44 miejscami i objęły opieką 59 dzieci;
- 1 placówka wsparcia dziennego prowadzona była w formie opiekuńczej i specjalistycznej, dysponowała 15 miejscami i objęła opieką 32 dzieci.

Łącznie wszystkie placówki dysponowały 324 miejscami, a z ich usług w 2022 roku skorzystało 467 dzieci pochodzących z 363 rodzin.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina, podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podst. art. 190 ustawy lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta. Trzy placówki w Lublinie prowadzą działalność na podstawie art. 228 ust. 5 ustawy, gdyż uzyskały decyzję Prezydenta Miasta Lublin stwierdzającą, że zapewniają dzieciom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu.

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin zleca uprawnionym podmiotom po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert i dofinansowuje ze środków publicznych koszty ich działalności. Umowy z podmiotami prowadzącymi placówki wsparcia dziennego zostały zawarte na okres od dnia 1 kwietnia 2021 roku do dnia 31 marca 2026 roku.

W roku 2022 na dofinansowanie kosztów działalności placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin wydatkowało łącznie **950 000,00 zł**.

Tabela 4. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2022 roku z podziałem na typy

Lp .	Nazwa i adres podmiotu	Nazwa i adres placówki	Liczba miejsc	Typ placówki	Dotacja – dofinansowanie placówki w 2022 r. (zł)
1	„Fundacja Amigo-Polska” ul. Jaworowskiego 12 20 - 612 Lublin	Specjalistyczny Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy „Domostwo Amigoniańskie” ul. Jaworowskiego 12 20 - 612 Lublin	25	<i>specjalistyczna</i>	212 000,00
2	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Tacy Sami” ul. Narutowicza 74a 20 - 019 Lublin	Ośrodek Terapeutyczny ul. Narutowicza 74a 20 - 019 Lublin	19	<i>specjalistyczna</i>	71 000,00
3	Towarzystwo Salezjańskie Dom Zakonny ul. Kalinowszczyzna 3 20 - 129 Lublin	Salezjańska Świetlica Środowiskowa im. Św. Dominika Savio ul. Kalinowszczyzna 3 20 - 129 Lublin	30	<i>opiekuńcza</i>	72 000,00
4	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty ul. Królewska 10, 20 - 109 Lublin	Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza im. bł. Edmunda Bojanowskiego ul. Królewska 10 20 - 109 Lublin	30	<i>opiekuńcza</i>	69 000,00
5	Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo ul. Jezuicka 4/9, 20 - 113 Lublin	Ośrodek nr 1 „Teatr” ul. Kunickiego 128, 20 - 434 Lublin	40	<i>opiekuńcza</i>	80 000,00
6		Ośrodek nr 2 „Bliźniak” ul. ks. M. Słowikowskiego 1 20 - 124 Lublin	40	<i>opiekuńcza</i>	77 000,00
7	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo ul. Doświadczalna 46 20 - 236 Lublin	Świetlica Integracyjna „Razem” ul. Doświadczalna 46 20 - 236 Lublin	25	<i>opiekuńcza</i>	46 000,00
8	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce ul. Niedźwiedzia 39 02 – 737 Warszawa	Placówka Wsparcia Dziennego „Jutrzenka” ul. Jutrzenki 1, 20 - 538 Lublin	30	<i>opiekuńcza</i>	78 000,00
9	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Lubelski Oddział Regionalny ul. Narutowicza 54, 20 – 016 Lublin	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci ul. Narutowicza 54 20 - 016 Lublin	25	<i>opiekuńcza</i>	45 000,00
10	Zgromadzenie Służebnic Matki Dobrego Pasterza ul. Kościelna 9, 05 – 500 Piaseczno	Placówka Wsparcia Dziennego „Dom Ciepła” im. św. Antoniego Al. Kraśnicka 65 20 - 718 Lublin	20	<i>opiekuńcza</i>	60 000,00

11	Fundacja Sempre a Frente ul. Lubartowska 24, 20 – 085 Lublin	Świetlica Kowalska 3 ul. Kowalska 3, 20 - 115 Lublin	15	<i>opiekuńcza i specjalistyczna</i>	50 000,00
12	Caritas Archidiecezji Lubelskiej ul. Prym. Stefana Wyszyńskiego 2 20-852 Lublin	Świetlica Środowiskowa Caritas ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 2 20 - 852 Lublin	25	<i>opiekuńcza</i>	90 000,00
Razem:			324 miejsca		950 000,00

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublin

Należy podkreślić, że podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego poszukiwały dodatkowych źródeł finansowania i w 2022 roku pozyskały i wykorzystały dodatkowe środki finansowe w łącznej wysokości **406 722,83 zł**, m.in. z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Wydziału Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin. W ramach ww. środków zrealizowano **22 projekty dla 210 dzieci**.

Ponadto w 2022 roku, w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy, na podstawie art. 27 ust 3 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.) z oferty placówek wsparcia dziennego, za zgodą Wojewody Lubelskiego, mogły korzystać dzieci pochodzenia ukraińskiego. W 2022 roku z oferty 1 placówki skorzystało 2 dzieci pochodzenia ukraińskiego.

W 2022 roku pracownicy sekcji placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego zrealizowali 25 wizytacji, które odbyły się w okresie od kwietnia do grudnia 2022 roku. Poza tym nadzór odbywał się poprzez rozmowy telefoniczne z podmiotami oraz analizę przesyłanych przez nie raportów dotyczących frekwencji dzieci w poszczególnych placówkach. Przez cały 2022 rok placówki wsparcia dziennego realizowały swoje zadania w systemie stacjonarnym.

Oprócz wyżej przedstawionych placówek wsparcia dziennego, w 2022 roku 5 placówek wsparcia dziennego niedotowanych przez Miasto Lublin, działało na podstawie zezwolenia Prezydenta Miasta Lublin, były to:

- Ośrodek Wsparcia Młodzieży „Przystanek Sempre” prowadzony przez Fundację Sempre a Frente (od 14 stycznia 2019 roku);
- Świetlica „con amore” prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” (od 5 marca 2020 roku);
- Parafialna Świetlica św. Michała Archanioła, prowadzona przez Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Nauczycielek Św. Doroty Córek Najświętszych Serc (od 15 września 2021 roku);

- „Świetlica Środowiskowa Akademia Dzieciaka” prowadzona przez Fundację Uśmiech Szczęścia (od 8 listopada 2021 roku);
- „Świetlica Socjoterapeutyczna”, prowadzona przez Stowarzyszenie Promocji Kultury Na Rzecz Środowisk Lokalnych i Osób Niepełnosprawnych „DZIESIĄTA” (od 13 lipca 2022 roku).

4. Pozostałe formy wspierania rodziny

4.1. Realizacja Projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”

W dniu 22 maja 2018 r. została podpisana umowa Nr 46/RPLU.11.02.00-06-0045/17-00) o dofinansowanie projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, którego realizatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. Do uczestnictwa w projekcie zrekrutowano **20 rodzin** objętych pomocą w formie asystenta rodziny oraz **42 dzieci** przebywających w rodzinach objętych asystą rodzinną. Głównym celem projektu był rozwój kompleksowego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w Mieście Lublin.

W roku 2022 w ramach trwałości projektu realizowano Zadanie 4 „Punkt konsultacyjno-doradczy”, w którym specjaliści zatrudnieni w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej udzielali rodzinom wsparcia psychologicznego oraz pedagogicznego. Z poradnictwa w „Punkcie konsultacyjno–doradczym” w roku 2022 skorzystały 24 osoby.

4.2. Rodziny wspierające

W celu udzielenia wsparcia w sytuacji przeżywania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Jej zadaniem jest, przy współpracy asystenta rodziny, pomaganie w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie znajduje się informacja o tym, że Ośrodek poszukuje rodzin zainteresowanych współpracą non profit na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzór wniosku jaki powinni złożyć kandydaci na rodziny wspierające. Dołączony został także wzór umowy z rodziną wspierającą oraz folder zachęcający kandydatów do podjęcia się pełnienia funkcji rodziny wspierającej. W 2022 r., z uwagi na brak zainteresowania ze strony rodzin, nie było rodzin objętych tą formą wsparcia.

4.3. Grupa wsparcia adresowana do rodziców mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

W 2022 roku w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie nie kontynuowano prowadzenia grupy wsparcia dla rodzin naturalnych z uwagi na ogłoszony na terenie Polski w dniu 20 marca 2020 roku stan epidemii. Planowane jest wznowienie grup wsparcia dla rodziców mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w 2023 roku.

4.4. Spotkania rodzin naturalnych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej

W siedzibie Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej, siedzibie Centrum Aktywności Środowiskowej oraz na terenach przyjaznym dzieciom i rodzinie organizowane były spotkania rodzin naturalnych (rodziców, rodzeństwa, dziadków, osób bliskich dziecku) z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej. Do spotkań tych uczestnicy przygotowywani byli przez specjalistów (pedagoga, psychologa), koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub asystenta rodziny. W 2022 roku zorganizowano **86 takich spotkań**, w czasie których rodziny naturalne mogły również skorzystać z porad specjalistów.

4.5. Centrum Aktywności Środowiskowej

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie funkcjonuje również **Centrum Aktywności Środowiskowej**, którego oferta skierowana jest do wszystkich mieszkańców Lublina ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, zamieszkałych na osiedlu Antoniny Grygowej w Lublinie. Centrum Aktywności Środowiskowej realizuje w szczególności zadania z zakresu wspierania osób i rodzin oraz pobudzania społecznej aktywności, w celu rozwiązywania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów.

Najistotniejsze zadania realizowane przez Centrum obejmowały: wspieranie rodziny w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom i młodzieży, pomoc w nauce, stwarzanie warunków do rozwijania zainteresowań i uzdolnień oraz organizację czasu wolnego, zapewnienie pomocy rodzinie, dzieciom i młodzieży sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami poprzez organizację zajęć profilaktycznych, socjoterapeutycznych, korekcyjnych i terapeutycznych oraz udzielanie doraźnej i kompleksowej pomocy osobom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych, które wynikają z dysfunkcji życia rodzinnego i sytuacji kryzysowych o charakterze losowym.

W 2022 roku ze wsparcia Centrum skorzystało łącznie **281 osób** (w tym 99 dzieci i młodzieży) spośród których 53 skierowano do uczestnictwa w grupach wsparcia. Dzieci

i młodzież są rekrutowane do grup wsparcia przez pracowników socjalnych w drodze wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego z rodzicami lub opiekunami dziecka. Podstawę uczestnictwa w zajęciach stanowi kontrakt socjalny zawarty pomiędzy pracownikiem socjalnym a rodzicem/opiekunem dziecka, określający zakres wsparcia.

Decyzją Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie od 28 lutego 2022 r. placówka została przygotowana i zgłoszona do Centrum Zarządzania Kryzysowego jako punkt dla uchodźców. Placówka wznowiła swoją działalność w dniu 22.04.2022 roku i rozpoczęła pełną realizację działań w ramach oferty Centrum Aktywności Środowiskowej Filii Nr 2 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

5. Potrzeby i rekomendacje w zakresie wspierania rodziny

Analizując coraz szerzej opisywane, tak gospodarczo-ekonomiczne jak również psychologiczne, skutki pandemii choroby COVID-19 oraz trwający konflikt zbrojny na terenie Ukrainy, należy się spodziewać nasilenia potrzeb rodzin w zakresie wsparcia w różnych obszarach. Rekomenduje się realizację zadań profilaktycznych, terapeutycznych i interwencyjnych dotyczących kryzysów rodzinnych i niewydolności opiekuńczo-wychowawczej lubelskich rodzin.

Z uwagi na wojnę i napływ uchodźców do Lublina niezbędne są dalsze szkolenia dla pracowników Specjalistycznej Poradni dla Rodzin zwłaszcza dotyczące pracy z osobą z doświadczeniem traumy oraz terapii rodzin, które doświadczają rozłąki oraz utraty i żałoby. Wzrost ilości zaburzeń depresyjnych u mieszkańców miasta Lublin implikuje konieczność dalszego wspierania terapii rodzinnej zwłaszcza, że nieodpłatna oferta tego rodzaju pomocy w Lublinie jest bardzo niewielka

Jak wynika z bieżącej analizy, liczba miejsc w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ośrodku wsparcia w formie domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz ośrodku wsparcia w formie schroniska dla bezdomnych kobiet w pełni zabezpiecza bieżące potrzeby. Obciążenie w stosunku do liczby miejsc w ww. placówkach potwierdza zasadność funkcjonowania tych ośrodków w obecnym kształcie. Z tego powodu w 2023 roku przewiduje się utrzymanie liczby miejsc na obecnym poziomie.

Zgodnie z zapisami ustawy, jeden asystent rodziny w tym samym czasie może objąć wsparciem maksymalnie 15 rodzin. Mając na uwadze to, że liczba rodzin wymagających wsparcia jest duża koniecznym może się okazać zwiększenie zatrudnienia na stanowisku asystenta rodziny, zwłaszcza posługującego się językiem ukraińskim. W tym celu należy systematycznie pozyskiwać dodatkowe środki finansowe, nie tylko na zatrudnienie asystentów

(ze szczególnym uwzględnieniem programów rządowych), ale również na ich szkolenie z uwagi na specyfikę nowych zadań. Należy podkreślić, iż funkcja asystenta rodziny pełni istotną rolę we wspieraniu rodzin naturalnych, w których pojawiają się problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Wskazane jest motywowanie podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego do umożliwienia korzystania z ich ofert dzieciom pochodzenia ukraińskiego. Ponadto wspieranie podejmowanych przez podmioty pozarządowe działań zmierzających do pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na sfinansowanie dodatkowej działalności placówek wsparcia dziennego w celu zwiększenia atrakcyjności zajęć oferowanych dla dzieci i młodzieży, a także zapobiegania fluktuacji kadry w placówkach i dbałości o jej profesjonalizm.

W ramach rozwoju systemu wspierania rodziny za istotne należy także uznać kontynuowanie działań w celu pozyskania rodzin wspierających i motywowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych do korzystania z tej formy pomocy. Istotna wydaje się także realizacja spotkań grupy wsparcia dla rodzin naturalnych.

II. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu z wyjątkiem sytuacji nagłych, interwencyjnych, o których mowa w art. 35 ust. 2, art. 58 ust.1 pkt 2 i 3 oraz art. 103 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje w ostateczności, po wyczerpaniu wszystkich gwarantowanych przepisami możliwości wsparcia rodziny naturalnej.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej;
- 2) instytucjonalnej.

1. Rodzina piecza zastępcza

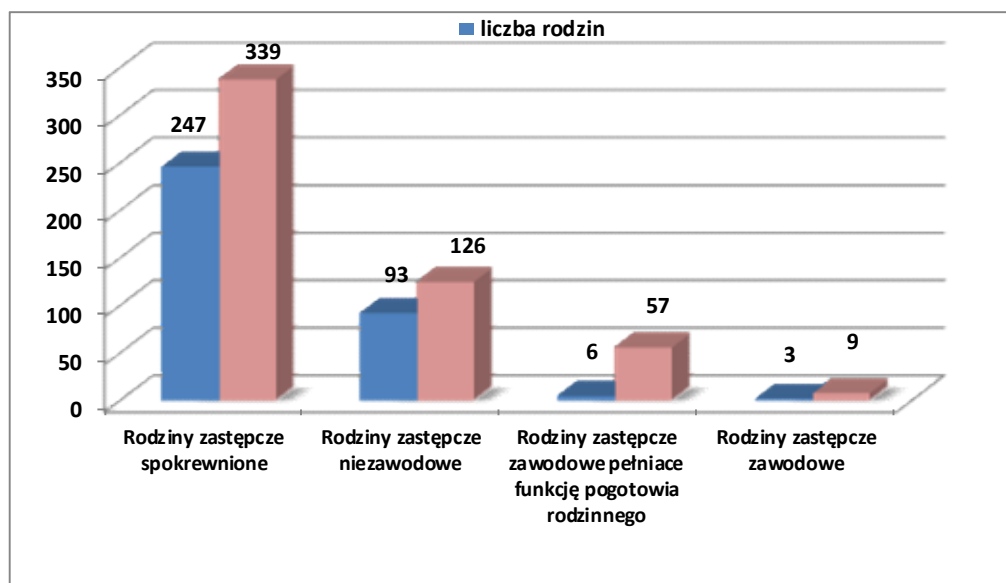
Zgodnie z Zarządzeniem Nr 1122/2011 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 24 listopada 2011 roku, zmienionego zarządzeniem Nr 52/11/2013 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 15 listopada 2013 r., Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie został wyznaczony organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Mieście Lublin.

1.1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinnych formach jest jednym z podstawowych zadań własnych powiatu. W trakcie roku **2022** na terenie Miasta Lublin funkcjonowało łącznie **349 rodzin zastępczych**³ w których przebywało **531 dzieci** (w tym 34 dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością). Wśród dzieci przebywających w rodzinach zastępczych 461 pochodziło z Lublina, a 61 z innych powiatów. Najliczniejszą grupę stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione (**247**) w których wychowywało się **339 dzieci**. Rodzin zastępczych niezawodowych było **93**, a pod ich opieką pozostawało **126 dzieci**. Ponadto w Mieście Lublin funkcjonowało **9 rodzin** zastępczych zawodowych, przebywało w nich **66 dzieci**, w tym 6 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego (**57 dzieci**).

³ Wykazano rzeczywistą liczbę rodzin – jedna pełniła jednocześnie funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej. Natomiast na dzień 31 grudnia 2022 roku na terenie Miasta Lublin funkcjonowało 319 rodzin zastępczych w których przebywało 457 dzieci.

Wykres 1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2022 roku

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W funkcjonujących na terenie Miasta Lublin rodzinach zastępczych w 2022 roku na mocy orzeczeń sądu umieszczono 75 dzieci.

W okresie sprawozdawczym z rodzin zastępczych odeszło łącznie 46 dzieci, w tym:

- 11 dzieci powróciło do rodzin naturalnych,
- 2 dzieci zostało przysposobionych,
- 9 dzieci umieszczono w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 16 dzieci zostało umieszczonych w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej,
- 8 dzieci z innych powodów (zmiana miejsca zamieszkania - przeprowadzka poza Miasto Lublin, śmierć opiekuna zastępczego, umieszczenie w zakładzie poprawczym).

Ponadto w roku 2022 rodziny zastępcze opuściło 24 pełnoletnich wychowanków.

1.2. Świadczenia dla lubelskich rodzin zastępczych

Zgodnie ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2022 poz. 447 z późn. zm.), oraz Obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 10 marca 2021 r. oraz z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej, rodzinom zastępczym przysługują następujące świadczenia obligatoryjne:

- **świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej na dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej niezawodowej i rodzinie zastępczej**

zawodowej (1 131,00 zł miesięcznie – do dnia 31 maja 2022 r., 1 189,00 zł miesięcznie – od dnia 1 czerwca 2022 r.),

- **świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej** (746,00 zł miesięcznie – do dnia 31 maja 2022 r., 785,00 zł miesięcznie od dnia 1 czerwca 2022 r.),
- **dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności** (227,00 zł miesięcznie do dnia 31 maja 2022 r., 239,00 zł miesięcznie od dnia 1 czerwca 2022 r.)
- **dodatek na dziecko umieszczone na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich** (227,00 zł miesięcznie do dnia 31 maja 2022 r., 239,00 zł miesięcznie od dnia 1 czerwca 2022 r.),
- **środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego dla rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej** (w przypadku pobytu w rodzinie zastępczej powyżej 3 dzieci).

Ponadto rodziny zastępcze otrzymywały do dnia 31 maja 2022 r. świadczenia w postaci dodatku wychowawczego. Informacje na ten temat znajdują się na stronach 27-28 niniejszego opracowania.

Rodziny zastępcze mogą otrzymać również następujące świadczenia fakultatywne: dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka – raz w roku, świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo, świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo, jak również świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego (w przypadku rodzin zawodowych).

W sprawie tych świadczeń na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wydano łącznie **1 046 decyzji administracyjnych**, w tym:

- 217 decyzji dotyczących przyznania świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych – świadczenia obligatoryjne,
- 451 decyzji zmieniających decyzje przyznające świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych – świadczenia obligatoryjne,
- 65 decyzji uchylających decyzje przyznające świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
- 3 decyzje dotyczące świadczeń nienależnie pobranych,

- 18 decyzji przyznających środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego – świadczenie obligatoryjne (w przypadku pobytu w rodzinie powyżej 3 dzieci),
- 75 decyzji przyznających jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - świadczenia fakultatywne,
- 1 decyzja odmowna dotycząca jednorazowego świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – świadczenia fakultatywne,
- 1 decyzja przyznająca świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu – świadczenie fakultatywne,
- 7 decyzji przyznających dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania – świadczenie fakultatywne,
- 208 decyzji w sprawie dodatku wychowawczego dla rodzin zastępczych.

W 2022 roku wypłacono 6 307 świadczeń na dzieci przebywające w lubelskich rodzinach zastępczych na łączną kwotę 5 325 607,83 zł⁴, z tego:

- 4 681 919,58 zł na świadczenia dla dzieci pochodzących z terenu Miasta Lublin,
- 643 688,25 zł na świadczenia dla dzieci pochodzących z 26 innych powiatów, a przebywających w lubelskich rodzinach zastępczych. Wydatki na te świadczenia są refundowane przez powiaty pochodzenia dzieci. Zgodnie z ustawą koszty związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej ponosi powiat pochodzenia dziecka.

Szczegółowe zestawienie wypłaconych świadczeń zawarto w tabeli nr 9 na stronie 31.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie wypłacał w okresie styczeń – grudzień 2022 r. świadczenia dla 355⁵ rodzin zastępczych zamieszkałych na terenie Miasta Lublin na 526⁶ dzieci, w tym:

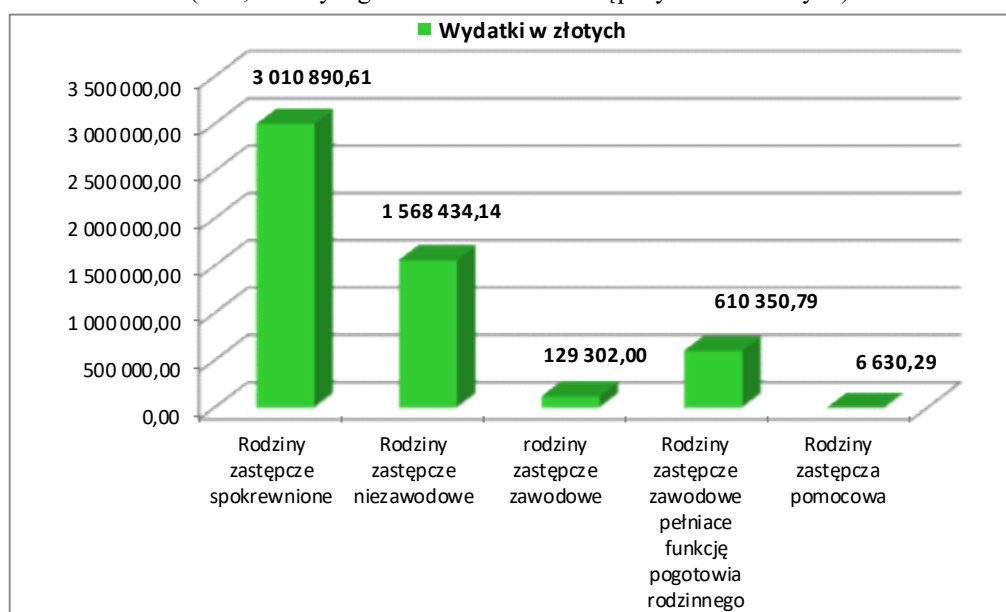
- dla 254 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których przebywało 342 dzieci,
- dla 93 rodzin zastępczych niezawodowych, w których przebywało 121 dzieci,
- dla 9 rodzin zastępczych zawodowych, w których przebywało 66 dzieci, w tym:
 - 6 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego w których przebywało 57 dzieci,
 - 3 rodziny zastępcze zawodowe, w których przebywało 9 dzieci.

⁴ Ujęto świadczenia wypłacone rodzinom zastępczym, bez wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych.

⁵ Wykazano rzeczywistą liczbę rodzin - jedna rodzina zastępcza pełni funkcję zarówno rodziny zastępczej spokrewnionej i rodziny zastępczej niezawodowej.

⁶ Wykazano rzeczywistą liczbę dzieci. W ciągu 2022 roku 3 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych zawodowych przeszło do rodzin zastępczych niezawodowych.

Wykres 2. Wydatki na świadczenia dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin w 2022 roku (w zł, bez wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych)

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W roku 2022 w 47 lubelskich rodzinach zastępczych, na podstawie porozumień zawartych z 26 powiatami, przebywało 61 dzieci z terenu innych powiatów.

Tabela 5. Dzieci z innych powiatów w lubelskich rodzinach zastępczych w 2022 roku

Lp.	Nazwa powiatu	Liczba rodzin zastępczych na terenie Miasta Lublin	Liczba dzieci z innych powiatów na terenie Miasta Lublin
1	Biłgorajski	2	2
2	Łukowski	1	1
3	Radzyński	1	1
4	Zamojski	1	1
5	Niżański	1	1
6	Łęczyński	2	2
7	Lubartowski	2	2
8	Puławski	4	4
9	Lubelski	9	12
10	M. Chełm	1	1
11	Kraśnicki	3	6
12	Kolbuszowski	1	1
13	Piłski	1	4
14	Chełmski	2	2
15	Świdnicki	5	6
16	Opolski	1	1
17	Mińsk Mazowiecki	1	1
18	Siedlecki	1	2
19	Radomski	1	1
20	Rycki	1	4
21	Włodawski	1	1
22	Nysa	1	1

23	Opatowski	1	1
24	Kołobrzegi	1	1
25	Jasielski	1	1
26	Rybnicki	1	1
	razem:	47	61

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Dzieci pochodzące z terenu Miasta Lublin mogą zostać umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu, podobnie jak rodziny zamieszkujące na terenie Lublina mogą zostać ustanowione rodzinami zastępczymi dla dzieci pochodzących z innych powiatów. Wynika to, m.in. z faktu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych mieszkających w innych powiatach, lub też z braku rodzin zastępczych gotowych na przyjęcie dzieci w ich miejscu zamieszkania. Informacje dotyczące lubelskich dzieci umieszczonych na podstawie porozumień w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach znajdują się na str. 46 niniejszego opracowania.

Realizacja dodatku wychowawczego dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych

Zgodnie z art. 80 ust. 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko do ukończenia 18 roku życia, przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwany dalej „dodatkiem wychowawczym”. Zgodnie z art. 87 ust. 1 i 1a ustawy, dodatek wychowawczy przyznaje się od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia. Prawo do dodatku wychowawczego ustala się na okres 12 miesięcy. W związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2022 roku zmian do ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powiaty zajmowały się obsługą dodatków do 31 maja 2022 roku, a wszystkie wydane decyzje wygasły z mocy prawa z dniem 31 maja 2022 r.

W okresie sprawozdawczym kontynuowano wypłaty świadczeń przysługujących na podstawie wniosków złożonych w latach 2016 - 2021. W 2022 w związku z zakończeniem okresu zasiłkowego, jak również na podstawie złożonych przed dniem 1 stycznia 2022 r. wniosków w sprawie dodatku wychowawczego, wydano łącznie 208 decyzji administracyjnych, w tym:

- 189 decyzji przyznających świadczenie,
- 18 decyzji uchylających przyznanie świadczenia (z powodu opuszczenia przez dziecko rodzinnej pieczy zastępczej realizowanej na terenie Miasta Lublin),

- 1 decyzję o nienależnie pobranym świadczeniu.

Tabela 6. Realizacja dodatku wychowawczego dla dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Lublin w 2022 roku

Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba świadczeń	Wyplacona kwota
247	364	1741	861 554,99 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W 2022 roku wypłacono łącznie 1 741 świadczeń dodatku wychowawczego dla 364 dzieci przebywających w 247 lubelskich rodzinach zastępczych, na kwotę **861 554,99 zł**.

1.3. Rodziny pomocowe

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, są wspierane przez rodziny pomocowe. Pomoc ta ma charakter tymczasowy, a podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa zawarta między starostą a rodziną pomocową.

Rodziną pomocową może zostać:

1. rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka;
2. małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.) „Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka mają prawo do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem, w wymiarze 30 dni kalendarzowych w okresie 12 miesięcy”. Zgodnie z art. 73 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 późn. zm.) „w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka piecza zastępcza nad dzieckiem może zostać powierzona rodzinie pomocowej. Piecza zastępcza może zostać powierzona rodzinie pomocowej, w szczególności w okresie: czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach lub pobytem w szpitalu”.

W 2022 roku 2 rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego przebywały na zaplanowanym urlopie. Z uwagi na powyższe wypłacono wynagrodzenia w kwocie 2 157,30 zł dla 4 rodzin, z którymi podpisano 4 umowy o pełnienie

funkcji rodziny pomocowej na czas niesprawowania opieki nad dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. W okresie sprawozdawczym opieką rodzin pomocowych zostało objętych 7 dzieci, na które wypłacono 11 świadczeń na kwotę 6 630,29 zł.

Tabela 7. Wydatki na rodziny pomocowe w 2022 roku

Wyszczególnienie		Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Lublina ogółem			
1	Rodziny pomocowe, z tego:	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin pomocowych	Liczba dzieci objętych opieką
1.1	świadczenia na dziecko	11	6630,29	4	7
1.2	wynagrodzenie rodziny pomocowej	4	2157,3	4	7
2.	RAZEM:	15	8 787,59	4	7

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

1.4. Osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich

Zgodnie z art. 57 ust. 1a ustawy, w przypadku gdy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej przebywa więcej niż 3 dzieci, na wniosek rodziny zastępczej, zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Tabela 8. Wydatki na zadania własne – wynagrodzenia dla osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich

Wyszczególnienie		Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Lublina ogółem			
1.	Osoby do pomocy	Liczba wypłaconych wynagrodzeń	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób z którymi zawarto umowę	Liczba rodzin objętych wsparciem
1.1	wynagrodzenie	89	85 335,35 zł	9	9

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W okresie styczeń – grudzień 2022 r. podpisano **11 umów** (5 umów zawartych w grudniu 2021 roku z okresem obowiązywania od 1 stycznia 2022 roku i 6 umów zawartych w 2022 r.) z 10 osobami o świadczenie usług polegających na pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w zawodowych rodzinach zastępczych, w których na dzień podpisania umowy przebywało powyżej 3 dzieci, ze stawką za godzinę usług 19,70 zł (kwota obowiązująca w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.). Wymiar godzinowy usług wynosił, nie więcej niż: 40 godzin miesięcznie dla 7 rodzin zastępczych, w tym: 6 zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i 1 rodziny zastępczej niezawodowej oraz 60 godzin i 80 godzin miesięcznie dla 2 rodzin zastępczych niezawodowych. Z tej formy pomocy w 2022 r.

skorzystało 9 rodzin zastępczych, w tym: 6 zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, w których umieszczono więcej niż 3 dzieci oraz 3 rodziny zastępcze niezawodowe (z uwagi na liczbę dzieci oraz sytuację rodzin). W 2022 roku wydatki wyniosły **85 335,35 zł**.

1.5. Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych

W Mieście Lublin w 2022 roku funkcjonowało **9 rodzin** zastępczych zawodowych, w tym: 6 pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz 3 rodziny zastępcze zawodowe. Na podstawie zawartej umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej przysługuje miesięczne wynagrodzenie.

Od dnia 1 kwietnia 2019 roku rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego otrzymywały wynagrodzenia w wysokości 3 100,00 zł brutto miesięcznie, natomiast rodziny zastępcze zawodowe otrzymywały wynagrodzenia w wysokości 2 700,00 zł brutto miesięcznie.

Na mocy uchwały nr 1193/XL/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 26 maja 2022 r., w sprawie podwyższenia wysokości wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych, osób prowadzących rodzinny dom dziecka oraz rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego podwyższona została wysokość wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych oraz osób prowadzących rodzinny dom dziecka do kwoty nie niższej niż 3 000,00 zł miesięcznie, oraz podwyższona została wysokość wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego do kwoty nie niższej niż 3 400,00 zł miesięcznie. Ww. uchwała weszła w życie z dniem 28 czerwca 2022 r. z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 r.

Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, zgodnie z art. 85 ust. 5, otrzymują dodatek w wysokości 20% otrzymywanego wynagrodzenia, jeżeli w rodzinie zastępczej przebywa w okresie dłuższym niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż troje dzieci lub co najmniej jedno dziecko, o którym mowa w art. 81 ustawy (dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności).

W roku 2022 wynagrodzenia wszystkich **9 rodzin zastępczych zawodowych**, zgodnie z zawartymi umowami wyniosły łącznie **478 059,06 zł**, z tego:

- 1) dla rodzin zastępczych zawodowych – 127 040,64 zł (3 rodziny),
- 2) dla rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego – 351 018,42 zł (6 rodzin).

Tabela 9. Wydatki na rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin w okresie I – XII 2022 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE		Zadania własne				Zadania przejęte od od innych JST do realizacji na podstawie porozumień i umów				RODZINY ZASTĘPCZE I RODZINNE DOPY DZIECKA FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE LUBLINA OGÓŁEM			
		LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ [ZŁ]	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ [ZŁ]	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI
L.p.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	14	15	16	17
1	RODZINY ZASTĘPCZE - OGÓŁEM	5 696	5 153 348,35	310	465	708	643 688,25	47	61	6 404	5 797 036,60	355	526
2	RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE I NIEZAWODOWE OGÓŁEM:	4 948	3 935 636,50	301	402	708	643 688,25	47	61	5 656	4 579 324,75	346	463
2.1	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, z tego:	3 857	2 770 929,64	233	311	316	239 960,97	23	31	4 173	3 010 890,61	256	342
2.1.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	3 448	2 671 510,47	233	311	313	237 360,97	23	31	3 761	2 908 871,44	256	342
2.1.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	370	84 719,17	28	33	0	0,00	0	0	370	84 719,17	28	33
2.1.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.1.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	38	14 300,00	28	38	3	2 600,00	3	3	41	16 900,00	31	41
2.1.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.1.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	1	400,00	1	1	0	0,00	0	0	1	400,00	1	1
2.2	Rodziny zastępcze niezawodowe z dzieckiem, z tego:	1 091	1 164 706,86	69	91	392	403 727,28	24	30	1 483	1 568 434,14	93	121
2.2.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	974	1 132 111,02	69	91	342	390 010,70	24	30	1 316	1 522 121,72	93	121
2.2.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	95	22 095,84	8	8	48	11 216,58	4	4	143	33 312,42	12	12

2.2.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.2.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	16	8 100,00	12	16	2	2 500,00	2	2	18	10 600,00	14	18
2.2.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.2.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	6	2 400,00	4	6	0	0,00	0	0	6	2 400,00	4	6
2.2.7	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3	RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE OGÓŁEM:	748	1 217 711,85	9	66	0	0,00	0	0	748	1 217 711,85	9	66
3.1	Rodziny zastępcze zawodowe, z tego:	146	256 342,64	3	9	0	0,00	0	0	146	256 342,64	3	9
3.1.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	108	125 802,00	3	9	0	0,00	0	0	108	125 802,00	3	9
3.1.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.1.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.1.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	1	500,00	1	1	0	0,00	0	0	1	500,00	1	1
3.1.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.1.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0

3.1.7	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.1.8	świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	1	3 000,00	1	3	0	0,00	0	0	1	3 000,00	1	3
3.1.9	wynagrodzenie za pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej	36	127 040,64	3	9	0	0,00	0	0	36	127 040,64	3	9
3.2	Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, z tego:	602	961 369,21	6	57	0	0,00	0	0	602	961 369,21	6	57
3.2.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	495	546 130,84	6	57	0	0,00	0	0	495	546 130,84	6	57
3.2.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.2.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.2.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	19	6 350,00	4	19	0	0,00	0	0	19	6 350,00	4	19
3.2.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.2.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.2.7	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	16	57 869,95	6	57	0	0,00	0	0	16	57 869,95	6	57
3.2.8	świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.2.9	wynagrodzenie za pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej	72	351 018,42	6	57	0	0,00	0	0	72	351 018,42	6	57

1	RODZINY POMOCOWE, z tego:	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ [ZŁ]	LICZBA RODZIN pomocowych	LICZBA DZIECI objętych opieką	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ [ZŁ]	LICZBA RODZIN pomocowych	LICZBA DZIECI objętych opieką	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ [ZŁ]	LICZBA RODZIN pomocowych	LICZBA DZIECI objętych opieką
1.1	świadczenia na dziecko	11	6 630,29	4	7	0	0	0	0	11	6 630,29	4	7
1.2	wynagrodzenie rodziny pomocowej	4	2 157,30	4	7	0	0	0	0	4	2 157,30	4	7
2.	RAZEM:	15	8 787,59	4	7	0	0	0	0	15	8 787,59	4	7

1.	OSOBY DO POMOCY	LICZBA wypłaconych wynagrodzeń	KWOTA ŚWIADCZEŃ [ZŁ]	LICZBA OSÓB z którymi zawarto umowę	LICZBA RODZIN objętych wsparciem	LICZBA wypłaconych wynagrodzeń	KWOTA ŚWIADCZEŃ [ZŁ]	LICZBA OSÓB z którymi zawarto umowę	LICZBA RODZIN objętych wsparciem	LICZBA wypłaconych wynagrodzeń	KWOTA ŚWIADCZEŃ [ZŁ]	LICZBA OSÓB z którymi zawarto umowę	LICZBA RODZIN objętych wsparciem
1.1	wynagrodzenie	89	85 335,35	10	9	0	0,00	0	0	89	85 335,35	10	9

1.6. Pozostałe formy wsparcia rodzin zastępczych i działania na rzecz rozwoju systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin

W ramach działań na rzecz rodzin zastępczych i rozwoju systemu pieczy zastępczej, Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej realizował wiele innych zadań, które zaprezentowano niniejszym podrozdziale.

Projekt „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”

W 2022 roku kontynuowano realizację Projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19. W dniu 27 sierpnia 2020 r. została podpisana umowa Nr 1123 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój lata 2014-2020 – Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnych, PI 9iv: Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, pomiędzy Wojewodą Lubelskim a Miastem Lublin.

W ramach projektu objęto wsparciem **310 rodzin zastępczych** (w tym 226 rodzin zastępczych spokrewnionych, 73 rodziny zastępcze niezawodowe i 11 rodzin zastępczych zawodowych) w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19.

W ramach projektu przekazano łącznie:

- 93 sztuk sprzętu komputerowego dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Umowy w sprawie użyczenia sprzętu komputerowego z rodzinami zastępczymi zostały zawarte do dnia 30 września 2025 r,
- 8 290 maseczek, 42 400 rękawiczek, 843 litrów środków dezynfekcyjnych,
- wyposażono 7 miejsc kwarantanny/izolacji.

W roku 2022 na skutek zmiany zarządzenia opiekuńczego lub zmiany miejsca zamieszkania rodzin zastępczych poza Miasto Lublin, wypowiedziano 3 umowy w sprawie użyczenia sprzętu komputerowego, który następnie został przekazany 3 innym rodzinom zastępczym zamieszkującym na terenie Miasta Lublin.

Wspieranie i poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą

Tematyka porad dotyczyła:

- w ramach poradnictwa psychologicznego: konsekwencji emocjonalnych przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, współpracy rodziny zastępczej z rodziną naturalną dziecka, sposobów skutecznego

komunikowania się w rodzinie, przezwyciężania trudności szkolnych dziecka, poszerzania kompetencji wychowawczych;

- w ramach poradnictwa pedagogicznego: problemów wychowawczych wynikających z historii życia dziecka, kontaktów opiekunów zastępczych z rodziną naturalną dziecka, postaw rodziców zastępczych wobec problemów dziecka, metod wychowawczych stosowanych przez opiekunów zastępczych, kierowania rodzin zastępczych do lekarzy specjalistów, specjalistycznej pomocy psychologicznej i pedagogicznej, udzielania wskazówek o możliwości skierowania dzieci do placówek specjalistycznych i wsparcia dziennego.

Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

W 2022 roku pracownik Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej MOPR w Lublinie ukończył szkolenie dla trenerów PRIDE: Rodzinna Piecza Zastępcza oraz PRIDE: Adopcja. Przeszkolenie pracownika umożliwiło efektywne szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe w ramach zasobów kadrowych Ośrodka. W 2023 r. planowane jest podwyższenie kwalifikacji obecnego trenera, tak aby w ramach pracy Ośrodka mógł on szkolić kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe. Planowane jest również skierowanie na ww. szkolenie dla trenerów kolejnego pracownika Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej. Wszystkie te działania mają na celu przeszkolenie jak największej liczby kandydatów na rodziny zastępcze, a co za tym idzie zwiększenie możliwości zabezpieczenia potrzeb dzieci odbieranych z rodzin w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka.

W maju 2022 roku zakończyło się szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej pt. „PRIDE: Rodzinna Piecza Zastępcza” prowadzone przez pracowników Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. W szkoleniu tym brało udział 15 osób (9 rodzin).

W październiku 2022 r. rozpoczęło się kolejne szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej pt. „PRIDE: Rodzinna Piecza Zastępcza” prowadzone przez pracowników Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. W szkoleniu tym bierze udział 13 osób (9 rodzin).

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w celu pozyskania osób chętnych do tworzenia rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego zgłosił

jedną rodzinę zastępczą niezawodową do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie. Rodzina ta ukończyła szkolenie na rodzinę zastępczą zawodową, aktualnie oczekuje na przeszkolenie na rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego.

Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w systemie rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 129 ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka. Przeprowadzono **676 ocen** sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i przekazano na piśmie **676 opinii** o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej do właściwych sądów. Ocen tych dokonano w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikacji planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb oraz oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Ocena dotyczyła **385 dzieci**. W przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat oceny dokonywano nie rzadziej niż co 3 miesiące. Sytuacja dzieci starszych podlegała ocenie nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

W ocenie sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej mogli uczestniczyć ich opiekunowie zastępczy, a także rodzice naturalni, jeżeli nie zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. O terminach posiedzeń zespołu oceniającego zawiadamiano rodziców biologicznych, opiekunów zastępczych dzieci, których sytuację oceniano oraz pracowników Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie. W procesie oceny brali udział psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownik socjalny sekcji ds. wsparcia rodzin zastępczych, w przypadku kiedy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora, asystent rodziny w przypadku gdy rodzina naturalna była objęta asystenturą, pracownik socjalny pracujący z rodziną biologiczną dzieci, pracownik Sekcji ds. pomocy osobom usamodzielnianym, w przypadku dzieci zbliżających się do osiągnięcia pełnoletności oraz pracownik Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie, w przypadku dzieci zgłoszonych do przysposobienia.

Dokonywanie ocen funkcjonowania rodzin zastępczych w kontekście jakości sprawowanej przez nie opieki

Działając na podstawie art. 132 ustawy, dokonano oceny 75 rodzin zastępczych w odniesieniu do predyspozycji posiadanych przez opiekunów oraz jakości opieki

sprawowanej nad powierzonymi im dziećmi. Oceny dokonywano w składzie: psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownik socjalny w sytuacji, gdy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora.

Działania diagnostyczno-konsultacyjne w celu pozyskiwania, szkolenia i kwalifikowania osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Psycholodzy zatrudnieni w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej przeprowadzili badania psychologiczne **101 osób** będących kandydatami na rodziny zastępcze lub istniejącymi rodzinami zastępczymi. W 2022 r. wydano **42 opinie** dotyczących motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w tym opinie sporządzone o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej. W celach diagnostycznych zakupiono Testy Kompetencji Rodzicielskich (zeszyty testowe oraz arkusze wyników), które przeznaczone są do pomiaru kompetencji rodzicielskich kandydatów i opiekunów zastępczych oraz Kwestionariusze do Oceny Kandydatów na Rodziców Adopcyjnych, Opiekunów Prawnych Mediatorów CUIDA (arkusze wyników, arkusze odpowiedzi oraz arkusze z instrukcją). Testy Kompetencji Rodzicielskich pozwalają na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron kandydatów oraz istniejących rodzin zastępczych oraz wychycenie ewentualnych błędów popełnianych przez nich w procesie wychowania dzieci. Testy stosowane wspólnie z kwestionariuszem CUIDA pozwalają uzyskać pełniejszy obraz predyspozycji do rodzicielstwa zastępczego. Kwestionariusz CUIDA pozwala na ocenę zmiennych osobowościowych, stylów wychowania i zdolności danej osoby do zapewnienia odpowiedniej opieki dziecku biologicznemu, adoptowanemu, w rodzinie zastępczej, w placówce opiekuńczej, a także osobie starszej czy niepełnosprawnej. Kwestionariusz CUIDA oraz Testy Kompetencji Rodzicielskich zostały sfinansowane ze środków Miasta Lublin.

W 2022 roku Komisja ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka⁷ odbyła 52 posiedzenia.

Wynikiem prac Komisji było:

⁷ Działająca na podstawie Zarządzenia nr 196/2015 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dn. 31.12.2015 r., ze zmianami w sprawie powołania Komisji ds. kwalifikowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz ustalenia wzorów dokumentów obowiązujących w postępowaniu dotyczącym kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

domu dziecka.

- sporządzenie 52 protokołów dotyczących spełniania przez kandydatów wymogów, o których mowa w art. 42 ust. 1-3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (10 osób z 7 rodzin nie spełniało warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, o których mowa w art. 47 ust. 1-3 ustawy),
- sporządzenie 5 wstępnych akceptacji kandydatów (rodzin) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka (8 osób, 5 rodzin, spełniało warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej),
- wydanie 5 zaświadczeń kwalifikacyjnych dla 5 rodzin/kandydatów (8 osób) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

Sporządzanie diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (zgodnie z art. 38 ust. 1 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

W roku 2022 psychologowie i pedagodzy sporządzili łącznie **71 diagnoz** psychofizycznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W tym celu korzystano z licencji programu komputerowego KomKod moduł KORP – Karty Oceny Rozwoju Psychoruchowego – wystandaryzowane narzędzie diagnostyczne, przeznaczone do wstępnej oceny rozwoju dziecka, które są wykorzystywane do diagnoz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz KOZE – Karty Oceny Zachowania i Emocji.

Sporządzanie (zgodnie z art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) rejestrów danych o osobach za rok 2022:

- zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

Sporządzono 2 rejestry i przekazano je w dniach 20 stycznia 2022 r. oraz 8 lipca 2022 r. do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie i Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku. Pierwszy rejestr zawierał informacje na dzień 30 grudnia 2021 r. o 9 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, 60 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, 3 rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 20 rodzinach zastępczych niezawodowych, w których przebywali pełnoletni wychowankowie. Uaktualniony na dzień 30 czerwca 2022 r. oraz przekazany w dniu 8 lipca 2022 r. rejestr zawierał informacje o 9 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, 66 rodzinach pełniących

funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, 3 rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 20 rodzinach zastępczych niezawodowych, w których przebywali pełnoletni wychowankowie.

Przekazywanie do właściwych sądów wniosków o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania sytuacji prawnej (zgodnie z art. 47 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

W roku 2022 przekazano łącznie 30 wniosków o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej celem uregulowania ich sytuacji prawnej.

Sporządzanie pozwów o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w 2022 roku Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej sporządził łącznie 25 pozwów o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz 32 dzieci pochodzących z Lublina i przebywających w rodzinach zastępczych. W związku z brakiem realizacji przez rodziców zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, przygotowano 15 wniosków do komorników o egzekucję świadczeń alimentacyjnych na rzecz 11 dzieci.

Działalność informacyjna, upowszechnianie wiedzy i promowanie ruchu rodzicielstwa zastępczego

W okresie sprawozdawczym do siedziby działu zgłosiło się 14 rodzin zamierzających podjąć starania o ustanowienie ich rodzinami zastępczymi, z którymi przeprowadzono 43 spotkania informacyjne na temat warunków, jakie muszą spełniać kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie prowadzi regularne kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze. W pojazdach MPK umieszczano plakaty promujące rodzicielstwo zastępcze. Odbywają się także cyklicznie audycje telewizyjne z udziałem pracowników MOPR w Lublinie. Dwie audycje odbyły się w dniu 31.10.2022 r. w TVP3 Lublin (Poranek Między Wisłą a Bugiem, Panorama Lubelska). Audycje dotyczyły poszukiwania kandydatów na rodziny zastępcze. Trzecia audycja nt. rodzinnej pieczy zastępczej odbyła się w TVP3 Lublin w dniu 14.12.2022 r. Ponadto prowadzono działania informacyjne (np. w parafialnych kościołach na terenie Miasta Lublin) oraz poradnictwo. W miarę możliwości tworzone są oferty świadczeń fakultatywnych dla istniejących i nowo powstających rodzin zastępczych. Akcje promocyjne mają na celu pozyskiwanie kandydatów

do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz zwiększenie liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.

W dniu 3 czerwca 2022 r. w ramach obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w Mieście Lublin w ramach *Lubelskich Dni Promujących Zdrowie*, na Placu im. Lecha Kaczyńskiego w Lublinie odbył się piknik dla rodzin zastępczych, którego celem była również promocja rodzicielstwa zastępczego. Impreza ta ma na celu integrację środowiska rodzin zastępczych, a także propagowanie ruchu rodzicielstwa zastępczego w środowisku lokalnym poprzez udzielanie rzetelnych informacji na temat psychologiczno-pedagogicznych i prawnych aspektów opieki zastępczej.

Informacje na temat dzieci z uregulowaną sytuacją prawną

Do Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie przekazano informację na temat 11 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W informacjach tych uwzględniono opinię dotyczącą charakteru więzi łączącej dziecko z aktualnym opiekunem.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych z rodzinami zastępczymi oraz wychowankami umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej

W roku 2022 pracownicy socjalni Sekcji ds. wsparcia rodzin zastępczych prowadzili systematyczną pracę socjalną z rodzinami zastępczymi oraz wychowankami umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni przeprowadzali również wywiady środowiskowe z rodzinami zastępczymi, które ubiegały się o świadczenia z ustawy o pomocy społecznej oraz z kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni pracowali z **208 rodzinami** zastępczymi, w których umieszczonych było **237 dzieci** (w tym pełnoletni wychowankowie, pozostający w rodzinie zastępczej). Odbyli **798 wizyt** w środowisku. Uczestniczyli w 292 spotkaniach, w czasie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz w 35 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych (na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 292 informacje o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 35 informacji o rodzinach zastępczych).

Zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy, przygotowano i przesłano do właściwych sądów 256 informacji o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz sytuacji rodzin dzieci. Pracownicy socjalni uczestniczyli również w posiedzeniach komisji ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Odpłatność rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Lublin, oraz za pobyt dzieci z terenu Miasta Lublin w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów

Zgodnie z art. 193 ust. 1 cyt. ustawy, za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości przyznanych świadczeń i dodatków, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81.

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. wydano łącznie 62 decyzje administracyjne odstępujące od ustalania opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej. Szczegółowe warunki wydawania decyzji o odstąpieniu od ustalania tej opłaty zawarte są w uchwale nr 428/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 r., w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt w pieczy zastępczej dziecka, które przed umieszczeniem w pieczy zastępczej zamieszkiwało na terenie Miasta Lublin.

W celu realizacji zadania sporządzono **175** zawiadomień o wszczęciu postępowania o ustalenie opłaty za pobyt w pieczy zastępczej dziecka. Z uwagi na konieczność ustalenia adresu zamieszkania rodziców dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej prowadzony był systematyczny kontakt z rodzinami zastępczymi, stała weryfikacja w dostępnych systemach informatycznych, jak również wystąpiono z wnioskami do Krajowego Rejestru Karnego i Urzędu Stanu Cywilnego.

1.7. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W 2022 r. w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej zatrudnionych było **10 koordynatorów** rodzinnej pieczy zastępczej. Ogółem wydatki na ich zatrudnienie wyniosły **570 484,35 zł**.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali ze **168 rodzinami** zastępczymi, w których umieszczonych było **328 dzieci**. Odbyli **1 180 wizyt** w środowisku. Uczestniczyli w 458 spotkaniach, w trakcie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz w 43 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych. Na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 458 informacji o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 43 informacje o rodzinach zastępczych.

Zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przygotowali i przesłali do właściwych sądów 320 informacji o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz sytuacji rodzin dzieci.

Główne zadania zrealizowane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej polegały na:

- rozpoznawaniu sytuacji i potrzeb dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- rozpoznawaniu i ocenie jakości wykonywania przez opiekunów zastępczych zadań wynikających ze sprawowanej funkcji;
- motywowaniu i kierowaniu opiekunów zastępczych do skorzystania ze specjalistycznej pomocy (poradni psychologiczno-pedagogicznych, poradni logopedycznych, poradni specjalistycznych i rodzinnych, placówek wsparcia dziennego, ośrodków medycznych, fundacji i stowarzyszeń, punktu konsultacyjno-doradczego działającego w MOPR w Lublinie itp.) w celu wsparcia rodziny w zapewnieniu dzieciom odpowiednich warunków do rozwoju;
- poszukiwaniu pomocy w nauce dla dzieci poprzez kontakt ze świetlicami, wolontariuszami organizacji pozarządowych, poprzez motywowanie opiekunów do zapewnienia dzieciom korepetycji lub udziału w zajęciach wyrównawczych;
- motywowaniu, w wyjątkowych przypadkach, opiekunów zastępczych do zmiany placówek edukacyjnych dzieci na takie, które w sposób optymalny odpowiadałyby ich specjalnym potrzebom;
- motywowaniu dzieci do rozwijania zainteresowań;
- występowaniu do szkół z wnioskami o nadesłanie opinii o sytuacji szkolnej i wychowawczej dzieci oraz informacji o współpracy opiekunów zastępczych z placówkami edukacyjnymi;
- nawiązywaniu kontaktu z jego rodzicami biologicznymi w celu całościowego poznania sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej;
- udzielaniu pomocy w sytuacjach trudności wychowawczych sprawianych przez wychowanków;
- udzielaniu wsparcia dorosłym wychowankom rodzin zastępczych, którzy zamieszkują wspólnie z rodzinami zastępczymi objętymi pracą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z racji opieki nad innymi małoletnimi dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej;
- udzielaniu pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych poprzez pokierowanie ich do odpowiednich instytucji;
- edukowaniu opiekunów i dzieci w zakresie zapobiegania rozprzestrzeniania się choroby;
- podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;

- przygotowywaniu i prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną zastępczą.

Zgodnie z art. 77 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koordynator rodzinnej pieczy zastępczej jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i poprzez samokształcenie.

Tabela 10. Podwyższanie kwalifikacji zawodowych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w 2022 roku

Lp.	Tematyka szkoleń, konferencji oraz warsztatów	Liczba koordynatorów
SZKOLENIA WEWNĘTRZNE		
1	Instruktaż stanowiskowy.	3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
SZKOLENIA ZEWNĘTRZNE, GRUPY, KURSY		
1	Jak koordynator może wspierać dziecko z traumą oraz jego opiekuna? Fundacja EY	2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
2	„Bliżej pomocy-nowe rozwiązania dla pomagania”, warsztaty prawne i psychologiczne – Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie	5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
3	„Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy” - program PIP w Lublinie - online	5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
4	Spotkania superwizyjne w Specjalistycznej Poradni dla Rodzin w Lublinie	9 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
5	Mobbing – przyczyny, skutki, zapobieganie” spotkanie szkoleniowe w ramach programu prewencyjnego Państwowej Inspekcji Pracy – szkolenie online	7 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
6	Jak koordynator może wspierać rodziny zastępcze w kontaktach z rodzicami biologicznymi? Fundacja EY	2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

2. Rodzinna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach

Zgodnie z art. 191 ustawy, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w innym powiecie. Podstawę zwrotu wydatków stanowi porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków.

Miasto Lublin w skali całego 2022 roku poniosło wydatki związane z refundacją wypłaconych świadczeń dla **102 dzieci**, które przebywały w rodzinnej formie pieczy zastępczej na terenie innych powiatów – w 74 rodzinach zastępczych (na mocy porozumień

w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie, zawartych z 29 powiatami). W 2022 roku wydatki na ten cel wynosiły **1 434 804,99 zł.**⁸

Tabela 11. Lubelskie dzieci pod opieką zastępczą świadczoną na terenie innych powiatów w 2022 roku

lp	Powiat	Liczba rodzin na terenie innych powiatów	Liczba dzieci lubelskich na terenie innych powiatów	Oplata gminy	Oplata powiatu	Wydatki (koszt utrzymania dzieci lubelskich na terenie innych powiatów)
1	Augustowski	1	1	1585,33	1585,34	3170,67
2	Bialski	1	2	7058,4	10587,6	17646
3	Biłgorajski	1	1	0,00	13978	13978
4	Miasto Chełm	1	1	2476,96	5779,59	8256,55
5	Częstochowski	1	1	4612,5	4612,5	9225
6	Głogowski	1	1	0,00	16 869,60	16 869,60
7	Miasto Gdańsk	1	1	6989	6989	13978
8	Miasto Gliwice	1	2	2498,94	22490,6	24989,54
	zwrot			-539,02	-4851,12	-5390,14
9	Hrubieszowski	1	1	0,00	13978	13978
10	Janowski	3	4	20316,16	70493,11	90809,27
11	Krasnostawski	1	1	1492	1492	2984
	zwrot			-373	-373	-746
12	Kraśnicki	3	8	53364,19	93228,86	146593,05
	zwrot			-263,35	-2370,19	-2633,54
13	Kielce	1	1	4193,4	9784,6	13978
14	Kołobrzeski	1	1	2824,6	11153,4	13978
15	Kościański	1	1	0,00	33684,04	33684,04
16	Leski	2	4	12318,08	67770,08	80088,16
17	Lubartowski	4	4	12223,55	38234,55	50458,1
18	Lubelski	22	32	99732,11	230665,26	330397,37
19	Łęczyński	8	12	39130,2	88720,05	127850,25
20	Opolski	2	6	32904,07	81921,9	114825,97
21	Parczewski	1	1	0,00	16786	16786
22	Puławski	1	1	1272,98	11456,92	12729
23	Sokółski	1	1	4612,5	4612,5	9225
24	Staszowski	1	1	6989	6989	13978
25	Świdnicki	6	7	38954,23	58567,06	97521,29
26	Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie	2	3	7239	35195	42434
27	Wielicki	1	1	0,00	75907,78	75907,78
28	Wołomiński	3	3	923,5	31514,5	32438
29	Zamojski	1	1	0,00	14817,13	14817,13
	razem:	74	104⁹	362 535,33	1 072 269,66	1 434 804,99

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

⁸ W tym wydatki na wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych, rodzinne domy dziecka, rodziny pomocowe oraz osoby zatrudnione do pomocy przy sprawozdaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

⁹ Dwoje dzieci wykazano 2 razy, faktyczna liczba dzieci – 102 (zmiana rodziny zastępczej).

Wśród dzieci, za które Miasto Lublin ponosiło odpłatność w 2022 roku było **1 dziecko cudzoziemskie**, które przebywało w niezawodowej rodzinie zastępczej na terenie powiatu lubartowskiego, wysokość wydatków stanowiła kwota **13 978,00 zł** (12 świadczeń) Środki na ten cel pochodziły z budżetu państwa.

3. Instytucjonalna piecza zastępcza

Zgodnie z art. 93 ustawy, instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

3.1. Placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin

Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Prowadzenie regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego należy do zadań samorządu województwa.

Instytucjonalna piecza zastępcza na terenie Miasta Lublin jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej.¹⁰

Zgodnie z art. 101 ustawy, placówka opiekuńczo-wychowawcza może być prowadzona, jako placówka typu:

- socjalizacyjnego;
- interwencyjnego¹¹;
- specjalistyczno-terapeutycznego¹²;
- rodzinnego¹³.

¹⁰ Art. 93 ust. 4 ustawy: „Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

1) zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;

2) realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;

3) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;

4) podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;

5) zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;

6) obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;

7) zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.”

Wszystkie typy placówek opiekuńczo - wychowawczych wykonują powyższe zadania, ponadto placówki typu interwencyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego, rodzinnego realizują dodatkowe zadania opisane w dalszej części przypisu.

¹¹ Art. 103. „Zadaniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki”

¹² Art. 105. „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności:

1) legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;

2) wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii;

3) wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.”

¹³ Art. 102. „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego:

1) wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się;

2) umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;

3) współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.”

Placówka opiekuńczo–wychowawcza może łączyć zadania placówek typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno–terapeutycznego.

W 2022 roku w Lublinie funkcjonowało **20 placówek opiekuńczo–wychowawczych**.

Były to:

- 1) 3 placówki socjalizacyjne,
- 2) 4 placówki rodzinne,
- 3) 12 placówek łączących funkcję placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej,
- 4) 1 placówka interwencyjna.

Miasto Lublin według stanu na dzień 31.12.2022 r. prowadziło 15 placówek (1 socjalizacyjną, 1 interwencyjną, 1 rodzinną, 12 łączących funkcje socjalizacyjną i interwencyjną). Na podstawie umowy zlecającej podmiotom pozarządowym ich prowadzenie, działało 5 placówek: 2 placówki socjalizacyjne (Dom Młodzieży SOS nr 1 i Dom Młodzieży SOS nr 2) i 3 placówki typu rodzinnego (Dom im. Matki Weroniki, Rodzinny Dom im. św. Dominika, Rodzinny Dom im. Serca Jezusa). Umowy zlecające podmiotom pozarządowym prowadzenie w Lublinie placówek opiekuńczo-wychowawczych obowiązują do 31 marca 2023 roku.

Placówki opiekuńczo–wychowawcze dysponowały łącznie **242 miejscami**. W ciągu 2022 roku umieszczonych było w nich **345 dzieci**, (w tym **282** dzieci w placówkach prowadzonych przez Miasto Lublin), z których 99 pochodziło spoza Lublina.

Comiesięcznie przekazywano do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie informacje o liczbie wolnych miejsc w poszczególnych placówkach opiekuńczo–wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

W 2022 roku wysokość dofinansowania funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych działających na zlecenie Miasta Lublin wyniosła **1 852 533,14 zł** (w tym, **1 083 000,00 zł** dofinansowanie wydatków na utrzymanie 38 dzieci pochodzących z innych powiatów).

Tabela 12. Placówki opiekuńczo–wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2022 roku

Placówki opiekuńczo – wychowawcze	Prowadzone przez Miasto Lublin				Działające na zlecenie Miasta Lublin		
	Liczba miejsc 31.12.2022		Liczba dzieci korzystających w 2022 roku		Liczba miejsc 31.12.2022 r.	Liczba dzieci korzystających w 2022 r.	
	ogółem	w tym w interwencyjnych	ogółem	w tym dzieci spoza Lublina		ogółem	w tym dzieci spoza Lublina

socjalizacyjne	Dom dla Dzieci „Przyłądek”	14		16				
	Dom Młodzieży SOS nr 1 i nr 2					28	37	30
rodzinne	Rodzinny Dom Dziecka	7		10	1			
	Dom im. Matki Weroniki					8	11	2
	Rodzinny Dom im. Serca Jezusa					6	6	4
	Rodzinny Dom im. św. Dominika					8	9	2
socjalizacyjne i interwencyjne	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka I	156	35	225	53			
	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka II							
	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka III							
	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka IV							
	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka V							
	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka VI							
	Dom Rodzinny Nr 1							
	Dom Rodzinny Nr 2							
	Dom Rodzinny Nr 3							
	Dom Rodzinny Nr 4							
Dom Dziecka im. Janusza Korczaka nr 1								
Dom Dziecka im Janusza Korczaka nr 2								
interwencyjna	Interwencyjna Placówka opieki nad dzieckiem	14	14	31	7			
Razem placówki opiekuńczo - wychowawcze		192	49	282	61	50	63	38

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W sprawie przyjęcia do placówki opiekuńczo–wychowawczej (typu socjalizacyjnego lub rodzinnego) funkcjonującej na terenie Lublina dziecka pochodzącego z terenu innego powiatu oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na utrzymanie dziecka w placówce zawierane są porozumienia między Miastem Lublin a właściwym powiatem. Łączna kwota zobowiązań powiatów na rzecz Miasta Lublin za 2022 rok wynikająca z realizacji porozumień wyniosła **3 076 293,25 zł**.

Zobowiązania powiatów na rzecz Miasta Lublin z tytułu wydatków na utrzymanie dzieci z nich pochodzących, a przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

realizujących zadania interwencyjne funkcjonujących w Lublinie w 2022 roku wyniosły **143 333,51 zł.**¹⁴

Tabela 13. Dzieci z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Lublin w 2022 roku

lp	powiat	placówki prowadzone przez Miasto Lublin														placówki działające na zlecenie Miasta				Łącznie		
		Pl.O-W Rodz. I	Pl.O-W Rodz. II	Pl.O-W Rodz. III	Pl.O-W Rodz. IV	Pl.O-W Rodz. V	Pl.O-W Rodz. VI	Dom Rodz. Nr 1	Dom Rodz. Nr 2	Dom Rodz. Nr 3	Dom Rodz. Nr 4	Dom Dziecka im. Janusza Korczaka nr 1	Dom Dziecka im. Janusza Korczaka nr 2	Rodziny Dom Dziecka	Dom dla Dzieci "Przyłęk"	Interwencyjna Placówka Opieki nad Dzieckiem	Dom im. Matki Weroniki	Rodziny Dom im. Serca Jezusa	Rodziny Dom im. św. Dominika		Dom Młodzieży SOS nr 1	Dom Młodzieży SOS nr 2
1	lubelski	1			1										1	1				2	1	7
2	Biała Podlaska																				2	2
3	biłgorajski																			2	2	4
4	chełmski																				1	1
5	Gdańsk														1							1
6	grodziski																			1	2	3
7	grójcecki																			1	1	2
8	hrubieszowski																			1	3	4
9	lubartowski			1	1						1	1								1	1	6
10	Łódź		1																		1	2
11	łukowski																		2			2
12	nowosolski																			2		2
13	opoczyński																			1		1
14	parczewski			1													3					4
15	piotrkowski																			1	1	2
16	radzyński							3			1											4
17	rycki							1	2	1			3			1						8
18	świdnicki	2	2	2	3	2	1	1			4				1					1		19
19	Tarnobrzeg																			1	1	2
20	tomaszowski						1															1
21	walecki										1											1
22	włodawski																1					1
x	Ukraina	2			1	2	1		3			6		1		3						19
x	Uzbekistan														1							1
Razem		61														38				99		

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

¹⁴ W tym za grudzień 2021 roku 27 049,53 zł (płatność w styczniu 2022r.), bez uwzględnienia miesiąca grudnia 2022 ze względu na płatność zobowiązań w miesiącu styczniu 2023 r.

W ciągu całego 2022 roku w 20 placówkach opiekuńczo–wychowawczych w Lublinie przebywało 99 dzieci pochodzących z 22 powiatów, w tym 19 dzieci cudzoziemskich (18 dzieci pochodzenia ukraińskiego, które znalazły się na terytorium Polski z powodu działań wojennych na Ukrainie i 1 dziecko pochodzenia uzbeckiego, które również przybyło do Polski po wybuchu wojny na Ukrainie).

Pracownicy Sekcji ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego brali udział w 14 ocenach sytuacji dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz uczestniczyli w 67 posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo–wychowawczych, typu socjalizacyjnego i interwencyjnego, funkcjonujących w Lublinie.

Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci pochodzących z Lublina przebywających w placówkach opiekuńczo–wychowawczych w Lublinie lub na terenie innych powiatów

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 38 ust. 2) nakłada na Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie obowiązek dochodzenia świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci, które ponad rok przebywają w pieczy zastępczej. W 2022 roku pracownicy Sekcji ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego przygotowali łącznie 32 pozwy, które Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wniósł do Sądu, o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci pochodzących z Lublina i przebywających w placówkach opiekuńczo–wychowawczych w Lublinie lub na terenie innych powiatów.

Realizacja dodatku wychowawczego w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce typu rodzinnego i dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego w placówce typu socjalizacyjnego i interwencyjnego

W związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2022 roku zmian do ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powiaty zajmowały się obsługą dodatków do 31 maja 2022 roku, a wszystkie wydane decyzje wygasły z mocy prawa z dniem 31 maja 2022 r.

Do maja 2022 roku, zgodnie z art. 113a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wprowadzonym od 1 lipca 2019 roku na mocy ustawy zmieniającej ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, na każde dziecko umieszczone w placówce typu socjalizacyjnego i interwencyjnego do ukończenia 18 roku życia przysługiwał dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego (500 zł miesięcznie). Od 2016 roku, zgodnie

z art. 115 ust. 2a, na każde dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego do ukończenia 18 roku życia przysługiwał dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego (500 zł miesięcznie) przyznawany w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce. Finansowane z budżetu państwa dodatki były udzielane na wniosek dyrektora placówki.

Przyznanie dodatku następowało w drodze decyzji. Do końca 2021 roku prawo do dodatku, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustalano na okres 12 miesięcy. W 2022 roku na dzieci umieszczone w placówkach do końca 2021 roku przedłużano z urzędu wydane wcześniej decyzje do 31 maja 2022 roku (w przypadku braku zmian mających wpływ na prawo do dodatku).

W 2022 roku wydatki na dodatek wychowawczy w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce typu rodzinnego i dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego w placówce typu socjalizacyjnego i interwencyjnego wyniosły łącznie **438 973,24 zł**. Wyplacono **886** świadczeń na **187** dzieci.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących w Lublinie **24** dzieci było uprawnionych do tego dodatku. Wyplacono łącznie **120 dodatków** na kwotę **60 000,00 zł**.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego i interwencyjnego funkcjonujących w Lublinie, w związku z artykułem 113a ustawy, **163 dzieci** było uprawnionych do dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego. Wyplacono łącznie **766 dodatków** kwotę **378 973,24 zł**.

Realizacja Świadczenia „Dobry start”

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, świadczenie dobry start (300 zł) przysługuje raz w roku w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia przez dziecko lub osobę uczącą się 20 roku życia; lub przez dziecko lub osobę uczącą się 24 roku życia w przypadku osób legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. Od 2021 roku przyznawaniem i wypłatą świadczeń w ramach programu zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W 2022 roku realizacja programu przez pracowników Sekcji ograniczyła się do wydawania na wniosek dyrektora zaświadczeń o osobach uprawnionych do otrzymania świadczenia. Pracownicy Sekcji wydali łącznie 38 zaświadczeń potwierdzających

uprawnienia do świadczenia Dobry start na dzieci i osoby przebywające w lubelskich placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

3.2. Koszty utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo–wychowawczej

Średnie miesięczne¹⁵ wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej ustala starosta i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca danego roku.

Na podstawie informacji złożonych przez dyrektorów i głównych księgowych poszczególnych placówek, wyliczona została w 2022 roku wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w poszczególnych placówkach opiekuńczo–wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

Przygotowane zostało zarządzenie nr 92/3/2022 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 24 marca 2022 roku, zgodnie z którym średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w 2022 roku wynosiły:

- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka nr 1 – 7 178,57 zł;
- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka nr 2 – 6 449,46 zł;
- Interwencyjna Placówka Opieki nad Dzieckiem – 7 242,08 zł;
- Dom dla Dzieci „Przyłądek” – 6 718,56 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka I – 4 722,95 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka II – 4 542,67 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka III – 4 921,05 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka IV – 5 183,91 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka V – 4 780,44 zł;
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka VI – 4 991,51 zł;
- Dom Rodzinny Nr 1 – 7 059,86 zł;
- Dom Rodzinny Nr 2 – 6 681,85 zł;
- Dom Rodzinny Nr 3 – 6 310,44 zł;
- Dom Rodzinny Nr 4 – 8 227,85 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka – 5 136,89 zł;
- Dom im. Matki Weroniki – 3 599,62 zł;
- Rodzinny Dom im. Serca Jezusa – 3 809,19 zł;

¹⁵ Zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2012 roku określeniem zawartym w art. 196 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego.

- Rodzinny Dom im. św. Dominika – 3 819,52 zł;
- Dom Młodzieży SOS nr 1 – 6 276,59 zł;
- Dom Młodzieży SOS nr 2 – 7 095,33 zł.

Zarządzenie ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z dnia 25 marca 2022 roku pod poz. 1502 rozesłano do placówek w Lublinie i do powiatów, z terenu których dzieci przebywały w placówkach na terenie Miasta Lublin.

Kwota odpowiadająca średnim miesięcznym wydatkom przeznaczonym na utrzymanie dziecka w placówce jest podstawą wzajemnych rozliczeń finansowych między powiatem pochodzenia dziecka i powiatem, na terenie którego dziecko przebywa w placówce, a także stanowi podstawę ustalania opłaty za pobyt dziecka w placówce, ponoszonej przez rodziców.

Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 193 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej dziecka opłatę ponoszą, w wysokości średnich miesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka w tej placówce, rodzice dziecka. Opłatę w drodze decyzji administracyjnej ustala Starosta Powiatu, z terenu którego dziecko pochodzi.

W stosunku do rodziców zobowiązanych do opłaty za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej Prezydent Miasta Lublin, na ich wniosek lub z urzędu, może odstąpić od ustalenia opłaty. Warunki umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty, ustalone zostały w uchwale Nr 428/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 roku¹⁶ oraz uchwale Nr 1194/XL/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 26 maja 2022 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub zakładzie rehabilitacji leczniczej.

W zakończonych przez pracowników Sekcji w 2022 roku sprawach dotyczących opłaty rodziców za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej wydano łącznie **60** decyzji, na mocy których odstąpiono od ustalenia rodzicom opłaty za pobyt ich dzieci

¹⁶ Uchwała Nr 428/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt w pieczy zastępczej dziecka, które przed umieszczeniem w pieczy zastępczej zamieszkiwało na terenie Miasta Lublin obowiązywała do dnia wejścia w życie uchwały Nr 1194/XL/2022 Rady Miasta Lublin z dnia 26 maja 2022 roku.

w pieczy zastępczej od dnia umieszczenia do zakończenia pobytu dziecka w pieczy zastępczej oraz 1 decyzję w sprawie ustalenia opłaty w pełnej wysokości średnich miesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka w placówce. Do końca 2022 roku rodzic nie wywiązał się z obowiązku uiszczenia opłaty za pobyt dziecka, w związku z powyższym w 2023 roku planowane jest wdrożenie działań w ramach procedury postępowania w zakresie windykacji należności budżetowych MOPR w Lublinie.

4. Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach

W przypadku braku możliwości umieszczenia dziecka pochodzącego z Lublina w placówce na terenie Miasta Lublin, podejmowane są działania zmierzające do umieszczenia go w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej funkcjonującej na terenie innego powiatu. W okresie sprawozdawczym w placówkach na terenie 10 powiatów przebywało 36 dzieci pochodzących z Lublina, w tym 12 dzieci w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych w Dębnie, Ignatkach-Osiedle, Jarosławiu i Rzeszowie.

Zasady dotyczące pobytu dzieci pochodzących z Miasta Lublin a umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zlokalizowanych na terenie innych powiatów oraz wydatków na ich utrzymanie określone są w drodze porozumień zawieranych między powiatami lub samorządami województwa a Miastem Lublin.

Tabela 14. Dzieci pochodzące z Lublina przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Lublinem w 2022 roku

Lp.	Powiat	Placówka	Liczba dzieci		Wydatki Miasta Lublin przeznaczone na utrzymanie dzieci
			w 2022 roku	w dniu 31.12.2022 r	Kwota wydatków w zł
1	Białostocki (woj. podlaskie)	Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Ignatkach-Osiedle	4	4	485 922,54
2	Biłgorajski	Wioska Dziecięca SOS w Biłgoraju Rodziny SOS VI,VII,VIII	4	3	166 400,00
3.	Krasnostawski	Placówka Rodzinna im. s. Longiny Trudzińskiej w Tuligłowach	1	1	51 103,20
4.	Kraśnicki	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Rodzina SOS I w Kraśniku	1	1	44 300,00
		Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku	3	3	92 764,17
5.	Myśliborski – Woj. Zachodnio pomorskie	Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Dębnie	1	1	108 705,15
6.	Opatowski	Placówka op-wych typu specjalistyczno-terapeutycznego w Opatowie	1	1	96 800,00

7.- 8.	Jarosławski Woj. Podkarpackie	Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Jarosławiu	4	4	330 114,72
	Rzeszów woj. Podkarpackie	Regionalna Placówka Opiekuńczo- Terapeutyczna „Tęczowy Domek”	3	3	214 985,72
9.	Siedlce	Wioska Dziecięca SOS w Siedlcach Rodziny 11,14	7	6	286 800,00
		Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa w Siedlcach			
		Dom Dziecka „Dom pod Dębami”	5	4	344 609,06
10.	Zamość	Dom Dziecka w Zamościu	2	2	138 502,08
	10 powiatów	16 placówek	36	33	2 361 006,64

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W 2022 roku 3 dzieci pochodzących z Lublina przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego na terenie innych powiatów. Miasto Lublin pokryło koszt ich pobytu w łącznej wysokości **2 164,86 zł**.

Zobowiązania Miasta Lublin w 2022 roku z tytułu pobytu dzieci z Lublina w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych funkcjonujących poza Lublinem wyniosły łącznie **2 363 171,50 zł**.¹⁷

5. Potrzeby i rekomendacje w zakresie systemu pieczy zastępczej

Celem rozwijania systemu pieczy zastępczej jest zapewnienie dzieciom pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej miejsc w pieczy zastępczej. Należy zmierzać do tego, by dzieci poniżej 10 roku życia były umieszczane w pieczy rodzinnej. Wzrastające potrzeby w tym zakresie wskazują na celowość pozyskiwania kandydatów do pełnienia roli opiekunów zastępczych. Istotne jest także kontynuowanie i rozwijanie zadań zmierzających do udzielenia szerokiego wsparcia istniejącym rodzinom zastępczym i umieszczonych w nim dzieciom.

W celu pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze należy kontynuować akcje promujące rodzicielstwo zastępcze. W miarę możliwości budżetowych Miasta należy podnosić wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych, gdyż działanie to motywuje i umożliwia pozyskanie większej liczby kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zgodnie z postulatem deinstytucjonalizacji.

Zgodnie z art. 51 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze zawodowe są zobowiązane do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji,

¹⁷ 3 dzieci przebywało interwencyjnie w 3 placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego na terenie Miasta Warszawa, Miasta Kraków i Powiatu Świdnickiego, zobowiązanie Miasta Lublin za pobyt 2 dzieci wyniosło łącznie 2 164,86 zł (1 powiat nie naliczył opłaty ze względu na pobyt dziecka w placówce nie przekraczający 1 doby).

w szczególności przez udział w szkoleniach z wykorzystaniem możliwości finansowania ze środków pozabudżetowych. Biorąc pod uwagę zgłaszane przez rodziny zastępcze zapotrzebowanie na konkretne szkolenia będą one realizowane w latach kolejnych w miarę możliwości kadrowych i finansowych Miasta Lublin.

Obecnie, zgodnie z zapisami ustawy zabezpieczone są potrzeby rodzin zastępczych zawodowych, w zakresie korzystania z usług rodziny pomocowej, jak również osoby do pomocy przy pracach gospodarskich i w opiece nad dziećmi, w przypadku umieszczenia w rodzinie zastępczej powyżej 3 dzieci. W kolejnych latach, z uwagi na rosnące zainteresowanie tymi formami wsparcia, należy spodziewać się, iż liczba zawartych umów wzrośnie. Będzie się to wiązać z wyższymi kosztami obsługi tego zadania, co zostanie uwzględnione w planie budżetu w kolejnych latach.

Należy podkreślić, iż funkcja koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest istotną formą wspierania rodzin zastępczych. Dostrzegając zasadność kontynuowania i intensyfikacji pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w budżecie Miasta przewidziano na rok 2023 środki na zatrudnienie 10 koordynatorów. Zgodnie z zapisami ustawy, maksymalna liczba rodzin zastępczych, które mogą zostać objęte w tym samym czasie wsparciem 10 koordynatorów wynosi 150. W perspektywie kolejnych lat, może pojawić się potrzeba zwiększenia liczby zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w tym celu należy systematycznie pozyskiwać dodatkowe środki finansowe ze szczególnym uwzględnieniem programów rządowych. Zasadne jest kontynuowanie działań na rzecz zapewnienia koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej możliwości systematycznego podnoszenia kwalifikacji.

Wejście w życie nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na starostę, organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, marszałka województwa i wojewodę obowiązek prowadzenia rejestru danych związanych z pieczą zastępczą, obejmującego swym zakresem dane:

- dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej oraz osób niepełnoletnich opuszczających rodzinną pieczę zastępczą, z podziałem na dzieci umieszczone lub przebywające w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej oraz formach instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- osób, które uzyskały, pozytywną albo negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,

- kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- rodzin zastępczych z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe albo zawodowe,
- rodzinnych domów dziecka,
- placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych,
- osób usamodzielnianych.

Rejestr ten ma być prowadzony za pomocą zapewnionego przez ministra właściwego do spraw rodziny systemu teleinformatycznego umożliwiającego jego prowadzenie, przekazywanie, usuwanie oraz udostępnianie z niego danych. Nowe zadanie jest niezwykle istotne. Jego celem jest m.in. „uwolnienie” miejsc w pieczy zastępczej i skrócenie czasu od wydania przez sąd postanowienia o umieszczeniu dziecka do faktycznego znalezienia miejsca w pieczy. Zadanie to wymaga ogromnego nakładu pracy oraz pozyskania danych, których MOPR w Lublinie nie posiada np. informacje o stanie zdrowia dzieci. Ze względu na fakt, że dane do rejestru mają być wprowadzane i aktualizowane niezwłocznie po powzięciu informacji wymagających wpisu lub aktualizacji konieczne jest zatrudnienie pracowników do obsługi tego zadania.

Za najważniejsze potrzeby w zakresie funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych należy uznać:

- systematyczne zapewnianie lub organizowanie różnorodnych form aktywności, stymulujących wszechstronny rozwój wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- zwrócenie szczególnej uwagi na współpracę z Sądem w zakresie:
 - przyspieszenia procedur normowania statusu prawnego dzieci,
 - właściwego określania placówek, w których mają być umieszczone dzieci,
 - doprowadzania dzieci do wskazanych przez MOPR placówek,
 - kontynuowania bezpośredniej współpracy z kuratorami sądowymi,
- ze względu na stale zwiększającą się liczbę dzieci wymagających przyjęcia do pieczy zastępczej w trybie interwencyjnym, należy uznać za nieodzowne utworzenie w mieście nowej placówki typu interwencyjnego. W tym celu zostały już podjęte działania zmierzające do uzyskania zezwolenia Wojewody na jej organizację.

III. USAMODZIELNIENIA

1. Osoby w procesie usamodzielnienia

Zgodnie z art. 140 ust. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie.

Ponadto udziela się pomocy w uzyskaniu:

- odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- zatrudnienia.

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w roku 2022 znajdowało się łącznie **545** usamodzielnianych wychowanków, z czego:

- 327 wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej¹⁸,
- 218 wychowanków z 68 placówek¹⁹

Spośród **545 osób**, w stosunku do których wszczęto proces usamodzielnienia, na dzień 31 grudnia 2022 r.:

- 220 osób pozostaje w pieczy zastępczej (166 osób w rodzinach zastępczych i 54 osoby w placówkach),
- 325 osób opuściło rodzinę zastępczą lub placówkę (161 wychowanków z rodzin zastępczych, 164 wychowanków z placówek).

W 2022 roku proces usamodzielnienia rozpoczęło łącznie 57 osób (tzn. osobom tym został wskazany opiekun usamodzielnienia), z tego:

- 33 wychowanków rodzin zastępczych,
- 24 wychowanków placówek.

Wychowankowie wspólnie z opiekunem usamodzielnienia opracowali 68 indywidualnych programów usamodzielnienia (23 z placówek, 45 z rodzin zastępczych).

¹⁸Uwzględniono wychowanków zarówno pochodzących, osiedlających się, jak i zamieszkujących w Mieście Lublin.

¹⁹W tym wychowankowie z placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz wychowankowie z 28 placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (tj. m.in. z domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz okręgowy ośrodek wychowawczy oraz schronisk dla nieletnich, zakładów poprawczych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii zapewniających całodobową opiekę i młodzieżowych ośrodków wychowawczych).

W 2022 roku **71 osób** po osiągnięciu pełnoletności opuściło rodziny zastępcze lub placówki (34 wychowanków opuściło rodziny zastępcze oraz 29 wychowanków opuściło placówki).

Spośród **327** usamodzielniających się wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, większość pochodzi ze spokrewnionych rodzin zastępczych (236 osób). Rodziny zastępcze niezawodowe opuściły 84 osoby, a 5 osób opuściło zawodowe rodziny zastępcze, 2 osoby przebywały w rodzinnym domu dziecka.

Spośród **218** będących w procesie usamodzielnienia wychowanków placówek, najwięcej osób – 166 to wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu: socjalizacyjnego, rodzinnego i interwencyjnego (z 40 placówek, w tym 15 w Lublinie). Kolejną grupą są wychowankowie opuszczający młodzieżowe ośrodki wychowawcze. W 2022 roku usamodzielniali się wychowankowie z 23 młodzieżowych ośrodków wychowawczych (44 osoby). Pozostali wychowankowie rekrutowali się z 5 zakładów poprawczych (8 osób).

W 2022 roku 489 osób posiadało zatwierdzone indywidualne programy usamodzielnienia (294 osoby to wychowankowie rodzin zastępczych, 195 osób to wychowankowie placówek). Liczba indywidualnych programów usamodzielnienia zrealizowanych pozytywnie (osoby skorzystały ze wszystkich przysługujących form pomocy oraz dokonały oceny końcowej procesu usamodzielnienia) – 35 (20 z placówek, 15 z rodzin zastępczych).

2. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu

W 2022 roku **170 osobom usamodzielnianym** (31,93% ogółu usamodzielnianych, którzy opuścili rodziny zastępcze lub placówki) przyznano decyzją przynajmniej jedno świadczenie w ramach pomocy w usamodzielnieniu, z tego:

- **104 osobom z rodzin zastępczych** (64,60% ogółu usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili rodziny zastępcze),
- **66 osobom z placówek** (40,24% ogółu usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili placówki).

Łącznie wydatki na świadczenia dla usamodzielniających się wychowanków tj. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, usamodzielnienie, wyniosły w 2022 roku 744 617,30 zł.

W 2022 r. wychowankowie rodzin zastępczych i placówek złożyli **244 wnioski**, z tego 173 o udzielenie pomocy finansowej. Pozostałe wnioski dotyczyły, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (w tym w mieszkaniach chronionych).

Tabela 15. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2022 r.

Rodzaj Świadczenia (pieniężnego)	Osoby usamodzielniane					
	z rodzinnej pieczy zastępczej			z placówek		
	Liczba		Kwota	Kwota		
	świadczeń wypłaconych	osób		świadczeń wypłaconych	osób	
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	14	14	77 258,00	16	16	105 149,00
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				2	2	7 200,00
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	617	73	357 874,98	234	38	132 050,32
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				42	6	23 146,20
Pomoc na zagospodarowanie	16	16	40 462,00	14	14	31 823,00
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				4	4	10 874,00
Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	X	3	X	X	8	X
Pomoc w uzyskaniu warunków mieszkaniowych	X	42	X	X	38	X
Łącznie			475 594,98	Łącznie		269 022,32
Łącznie wydatki na usamodzielnienia: 744 617,30 zł						

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

3. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków

Bardzo ważną formą wsparcia w usamodzielnianiu wychowanków są mieszkania chronione. Mieszkanie chronione jest formą pomocy przygotowującą osoby usamodzielniane, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia oraz integracji ze społecznością lokalną. Miasto Lublin w roku 2022 dysponowało 7 mieszkaniami chronionymi (25 miejsc). Złożono 31 wniosków o przyznanie lub przedłużenie pobytu w mieszkaniu chronionym, z czego 9 osób złożyło wniosek po raz pierwszy. Wpłynęły także 22 wnioski o przedłużenie pobytu.

Tabela 16. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków

Rodzaj Świadczenia (niepieniężnego)	Osoby usamodzielniane – mieszkańcy zamieszkujący w mieszkaniach chronionych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie			
	z rodzinnej pieczy zastępczej		z placówek	
	liczba mieszkańców korzystających w ciągu okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców (stan na dzień 31.12.2022 r.)	liczba mieszkańców korzystających ciągu okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców (stan na dzień 31.12.2022 r.)
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	1	0	0
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	1	0	0
ul. Mireckiego (2 miejsca) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	2	1	1	1
ul. Ogrodowa (6 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2005 r.	4	4	1	1
ul. Staszica (5 miejsc) Uruchomiono: 01.10.2010 r.	2	2	6	3
ul. Wyzyczna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.07.2013 r.	1	0	7	4
ul. Wyzyczna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2013 r.	0	0	4	2
Łączna liczba osób, która skorzystała z pobytu w mieszkaniu chronionym				
Stan na dzień 31.12.2022 r.	11	9	19	11

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W ciągu całego 2022 r. z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystało **30 osób** (11 z placówek, 19 z rodzin zastępczych). Wydatki poniesione w 2022 roku na prowadzenie mieszkań chronionych wyniosły 104 800,10 zł.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 42/2021 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dnia 7 maja 2021 r. zmienionym Zarządzeniem Nr 44/2021 z dnia 11 maja 2021 r., pracownik socjalny pełniący nadzór na mieszkaniach chronionych wznowił wizytowanie mieszkań od dnia 11 maja 2021 r. Wywiady środowiskowe oraz spotkania z mieszkańcami były przeprowadzane z zachowaniem reżimu sanitarnego.

Wśród 30 osób przebywających w mieszkaniach chronionych przez cały rok – 22 osoby kontynuowały naukę – 4 osoby studiowały, a 18 osób uczyło się w szkołach

zawodowych, średnich i policealnych. Na dzień 31 grudnia 2022 r. – 16 osób kontynuowało naukę (4 osoby studiowały, a 12 uczyło się w szkołach zawodowych, średnich i policealnych).

Aktywizowanie młodzieży w kierunku zdobycia lub podniesienia kwalifikacji (nabycia nowych umiejętności) jest istotnym działaniem prowadzonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w ramach tworzonego sprawnego systemu usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem.

W roku 2022 informator „**Bezpieczny start**” otrzymały 52 osoby. Jest on skierowany do osób usamodzielnianych opuszczających placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz opiekunów usamodzielnienia. Poradnik został przekazany wychowankom wchodzącym w proces usamodzielnienia, a także przesłany do placówek, w których przebywają osoby pochodzące z Lublina (młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii i zakłady poprawcze).

W 2022 roku **41 osób**, spośród usamodzielniających się wychowanków, którzy opuścili rodzinę zastępczą lub placówkę zdobyło lub podniosło swoje kwalifikacje (18 osób z placówek i 23 z rodzin zastępczych). Osoby te ukończyły jeden etap kształcenia i rozpoczęły kolejny lub ukończyły różnego rodzaju kursy.

W 2022 roku **10 osób** skorzystało z pomocy w uzyskaniu zatrudnienia (art. 140 ust. 1 pkt 2b). Sposób udzielania pomocy w uzyskaniu zatrudnienia jest uzależniony od indywidualnych potrzeb wychowanków. Najczęściej polega on na pomocy w napisaniu CV, skierowaniu do Specjalistycznej Poradni Zawodowej w Lublinie, gdzie można skorzystać z pomocy w tworzeniu indywidualnej ścieżki edukacyjno-zawodowej, skierowaniu do agencji zatrudnienia, Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie lub poszukiwaniu ofert pracy. Z tej formy pomocy korzystają szczególnie osoby uczące się w systemie zaocznym, a także osoby zamieszkujące w mieszkaniach chronionych, które są motywowane do podjęcia zatrudnienia w okresie kiedy się nie uczą.

W 2022 roku **65 osób** skorzystało z pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (art. 140 ust. 1 pkt 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej), w tym 30 osób w mieszkaniach chronionych.

Zgodnie z uchwałą Nr 228/VIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Lublin w roku 2017 oraz 2019 był tworzony wykaz wychowanków domów dziecka, rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu. Na pierwszym wykazie znalazło się 64 wychowanków opuszczających pieczę

zastępczą i osiedlających się na terenie Miasta Lublin, na drugim 70. W roku 2022 był tworzony wykaz wychowanków domów dziecka, rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu. Na wykazie znalazło się 48 wychowanków opuszczających pieczę zastępczą i osiedlających się na terenie Miasta Lublin. Pracownicy Sekcji ds. pomocy osobom usamodzielnianym służyli pomocą w napisaniu podania o przyznanie mieszkania, wydawali zaświadczenia o wypłaconej pomocy, pisemnie opiniowali starania wychowanków.

Zgodnie z art. 140 ust. 1 pkt 3 cyt. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą lub placówkę zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną. W roku 2022 z takiej pomocy skorzystała 1 osoba (z pomocy psychologicznej). Pomoc psychologiczna polegała na indywidualnej rozmowie z wychowankiem i jego rodziną oraz skierowaniu do Specjalistycznej Poradni dla Rodzin w Lublinie, w celu objęcia terapią rodzinną.

4. Potrzeby i rekomendacje w zakresie wsparcia usamodzielniających się wychowanków

Właściwa realizacja ról społecznych i zawodowych przez młodzież opuszczającą pieczę zastępczą zależy w dużej mierze od skuteczności udzielanej jej pomocy w procesie usamodzielnienia. Rekomenduje się kontynuowanie działań zmierzających do zapewnienia wszystkich należnych świadczeń pieniężnych dla uprawnionych osób usamodzielnianych. Podejmowane będą także różnorodne formy wsparcia pozafinansowego, jak np.: pomoc w przygotowaniu i realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, czy w planowaniu ścieżki edukacyjnej, przy wykorzystaniu dostępnych projektów dedykowanych osobom usamodzielnianym.

Za najistotniejsze potrzeby pozafinansowe w zakresie wsparcia usamodzielniających się wychowanków należy uznać:

- utrzymanie na poziomie roku 2022 liczby mieszkań chronionych dla osób usamodzielnianych (7 mieszkań dla 25 mieszkańców);
- dalsze motywowanie usamodzielnianych wychowanków do uczestnictwa w różnorodnych formach aktywizacji w formie warsztatów, szkoleń i kursów stymulujących ich rozwój oraz zwiększających ich możliwości na rynku pracy (organizowanych przez instytucje pozarządowe oraz Miejski Urząd Pracy w Lublinie);
- zapewnienie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez zawarcie umowy najmu lokalu z mieszkaniowego zasobu Miasta (dot. wychowanków

domów dziecka i rodzin zastępczych zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu z mieszkaniowego zasobu Miasta Lublin – wykazy zaakceptowane w dniu 1 grudnia 2017 r. i 19 grudnia w 2019 r. W 2021 roku nie był tworzony wykaz; Kolejny wykaz był tworzony w 2022 r.

- kontynuowanie zapewnienia pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, w tym poradnictwo zawodowe, przy współpracy z Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie;
- kontynuowanie zapewnienia pomocy psychologicznej w celu kompensacji deficytów w zakresie rozwoju emocjonalnego i społecznego oraz pomocy prawnej zgodnie z indywidualnymi potrzebami wychowanków.

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba osób objętych wsparciem Poradni w 2022 roku z podziałem na rodzaj wsparcia.....	3
Tabela 2. Liczba rodzin objętych terapią w 2022 roku	4
Tabela 3. Tematy szkoleń dla asystentów rodziny przeprowadzonych w 2022 roku	14
Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie.....	14
Tabela 4. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2022 roku z podziałem na typy.....	16
Tabela 5. Dzieci z innych powiatów w lubelskich rodzinach zastępczych w 2022 roku	26
Tabela 6. Realizacja dodatku wychowawczego dla dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Lublin w 2022 roku	28
Tabela 7. Wydatki na rodziny pomocowe w 2022 roku	29
Tabela 8. Wydatki na zadania własne – wynagrodzenia dla osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich	29
Tabela 9. Wydatki na rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin w okresie I – XII 2022 roku	31
Tabela 10. Podwyższanie kwalifikacji zawodowych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w 2022 roku	44
Tabela 11. Lubelskie dzieci pod opieką zastępczą świadczoną na terenie innych powiatów w 2022 roku.....	45
Tabela 12. Placówki opiekuńczo–wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2022 roku.....	47
Tabela 13. Dzieci z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo–wychowawczych na terenie Miasta Lublin w 2022 roku	49
Tabela 14. Dzieci pochodzące z Lublina przebywające w placówkach opiekuńczo–wychowawczych poza Lublinem w 2022 roku	54
Tabela 15. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2022 r.	60
Tabela 16. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków.....	61

Spis wykresów:

Wykres 1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2022 roku	23
Wykres 2. Wydatki na świadczenia dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin w 2022 roku (w zł, bez wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych.....	26